

Naš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

4. leto / številka 15

V Celovcu, dne 10. aprila 1952

Cena 1 šiling

MOSKE

POLO-srajce

v najbogatejši izbiri in nedoseženi kakovosti poceni pri

Grüner

Celovec-Klagenfurt, Burggasse

Velikonočna blagovest

Dan vstajenja! Vradujte se narodi! Iz smrti nas je dvignil v življenje, iz zemlje v nebesa, Kristus Bog. Pojmo pesem zmage. Na vso moč se radujte nebesa v velikonočnem veselju. Radostno vzklikaj vsa zemlja. Razsvetljeni v siju Velike noči praznujmo ta praznik v objemu bratske ljubezni. Recimo „bratje“ tudi tistim, ki nas sovražijo. Vse odpustimo o Veliki noči in kličimo: Kristus je vstal od mrtvih, s smrtjo je premagal smrt ter podaril življenje ležečim v grobu.“ — Tako poje vzhodna Cerkva v svoji velikonočni liturgiji. V hiši božji vneta vera in ljubezen pa odmeva v mnogomilijonskem odmevu v velikonočno jutro, če se globoko verni otroci Majke Rusije ob bratskem objemu med seboj pozdravljajo: „Hristos voskresel!“ (Kristus je vstal) in na ta pozdrav odgovarjajo: „Vo istinu voskresel!“ (res je vstal).

Ko bi mogli iz sinjih višin po vseobsegajočem daljnovidu gledati prizore ter prisluhniti po vsedojemajočem zvokovodu ginljivim izrazom tega pristno narodnega življenja, bi se nam šele razodel pravi obraz neizmerne Rusije. V še jasnejši luči pa bi se nam pokazala slika nepotvorjenega ljudskega življenja, če bi primerjali močno gibanje in valovanje nepreglednih množic okoli zmagovitega Zveličarja sveta z resničnimi odnosi src in duš tega vernega ljudstva do cesarsko-pompozne moskovske grobišča, v katerem leži v stekleni krsti umetno konzervirano truplo moža, ki ga slavijo in poveljujejo kot stvaritelja novega družabnega reda. Ob tem nagrobniku se pač ne more ogreti in razvneti osrečujoča vera ljudske duše. Saj je mož, kojega telesni ostanki se tu krčevito borijo zoper neizogibno trohno in povratek v prah, menil, da je vera strup za ljudstvo. Ob tem grobu se ne more povzdigniti in raznahniti veselo upanje v vstajenje in vekovito življenje. Saj je vendar ta mož sam šel v grob brez vsakršne take nade. Od tega nagrobnika tudi ne morejo izžarevati ogrevajoči žarki bratske ljubezni, v kateri se objemajo verniki v velikonočnem jutru. Množice, ki se zbirajo okoli tega grobišča, ne prepevajo himne ljubezni, marveč vpijejo po osveti in pojejo pesmi razrednega boja in sovraštva. Gotovo bi se ob takem pri-

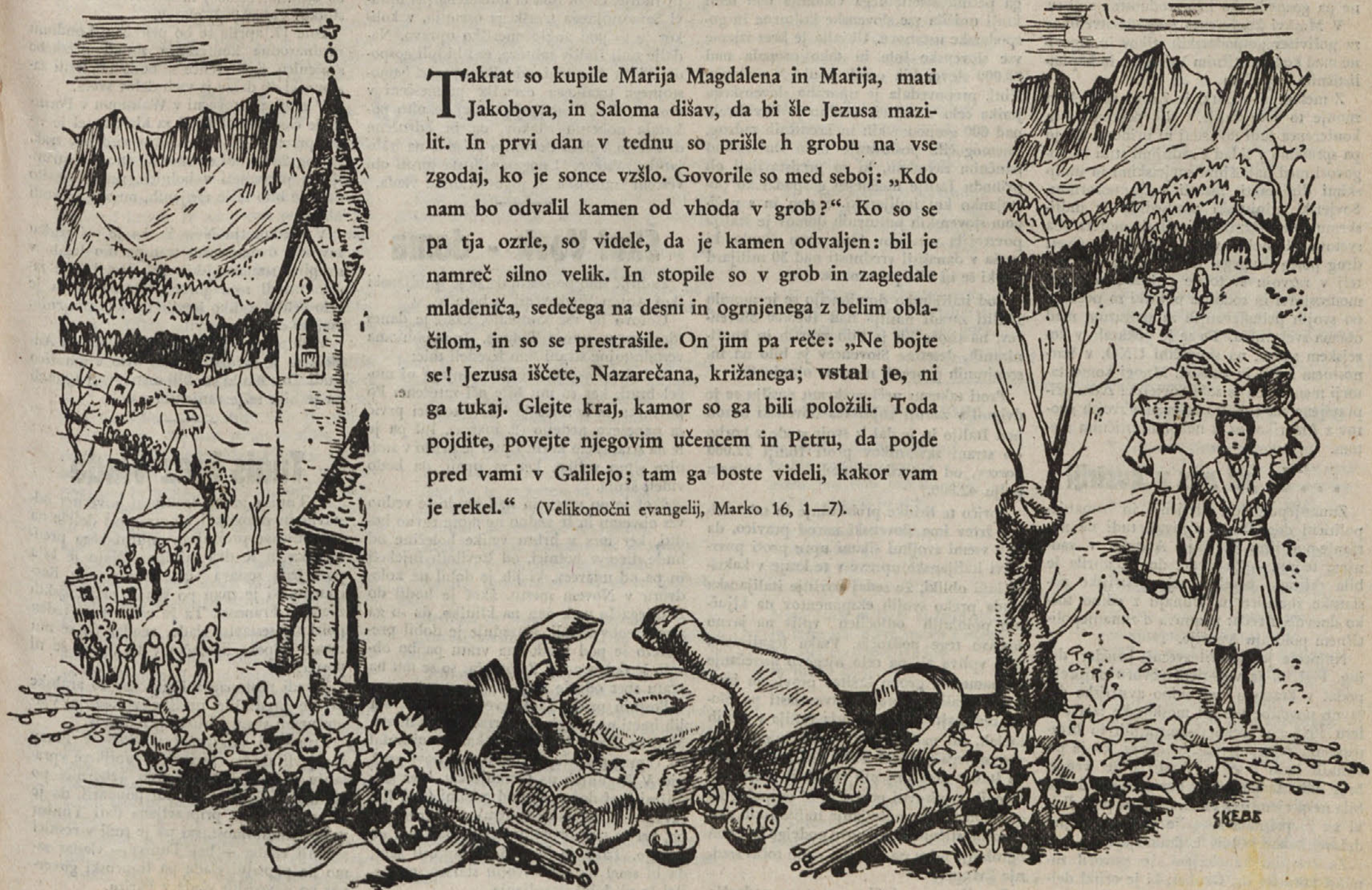
merjanju podala pravilna in pravična sodba: „Kristus, od mrtvih vstali, oče prihodnjega veka, še vedno je v Tvojem taboru sveta Rusija. In vstala bo ter obstala, dokler bodo njeni narodi v živi veri in otroški ljubezni kot v vsej svoji nad tisočletni krščanski prošlosti povezani s Teboj, Odrašenik sveta!“

Tudi v naši ožji domovini, med našim vernim slovenskim ljudstvom se obhaja zmagoslavna velikonočna liturgija že nad tisoč let. Skozi vsa ta stoletja je bilo ljudstvo v strnjeni enotnosti združeno okoli svojega bogočloveškega Odrašenika in Vodnika. In vsaka Velika noč s svojimi starodavnimi obredi, s svojimi častljivimi ljudskimi šegami in navadami je na novo razodevala krščansko lice te dežele. Žalibog se je v novejši dobi pod vplivom nemškega svobodomiselstva in v najnovejšem času tudi že pod razdiralnimi vplivi protikrščanske ideologije iz moskovskega središča začelo razrahljevati dosedaj strnjeno-enotno narodno občestvo okoli Enega in Edinega, ki sme z božansko resničnostjo o sebi izjaviti: „Jaz sem vstajenje in življenje!“

Upati pa smemo, da so in bodo ostali to le začasni in posamezni pojavi splošne svetovne duhovne krize med nami. Še je pretežna večina narodnega občestva vkoreninjena v veri in zaupanju, da bo kakor poedinec tako tudi narod vstal in obstal le v povezanosti z od mrtvih Vstalom. Tudi ob tej Veliki noči bodo velikonočni zvonovi, pokajoči movžarji, veselo prepevajoči zbori, množice vernikov v velikonočnih procesijah in vse velikonočno razpoloženje v naših družinah in domovih živa priča, da nadvladuje kljub vsem nasprotujočim silam teme in sovraštva tudi v tem blagoslovljenem koščku zemlje slej ko prej Kristus, naš Bog in Gospod.

O, da bi se po strahovitih doživljajih in pretresljajih zadnjih let vsi verni Slovenci v ožji in širši domovini in širom sveta, pa tudi vsi drugi narodi, spet znašli v objemu prave bratske ljubezni in edinosti, zasidrani v svetovno-odrešeniškem čudežu Velike noči, v čudežu, ki ga zmagoslavno oznanja blagovest: „Hristos voskresel! Kristus je vstal, prav zares je vstal! Aleluja!“

Takrat so kupile Marija Magdalena in Marija, mati Jakobova, in Saloma dišav, da bi šle Jezusa mazilit. In prvi dan v tednu so prišle h grobu na vse zgodaj, ko je sonce vzšlo. Govorile so med seboj: „Kdo nam bo odvalil kamen od vhoda v grob?“ Ko so se pa tja ozrle, so videle, da je kamen odvaljen: bil je namreč silno velik. In stopile so v grob in zagledale mladeniča, sedečega na desni in ogrnjeneega z belim oblačilom, in so se prestrašile. On jim pa reče: „Ne bojte se! Jezusa iščete, Nazarečana, križanega; vstal je, ni ga tukaj. Glejte kraj, kamor so ga bili položili. Toda pojdite, povejte njegovim učencem in Petru, da pojde pred vami v Galilejo; tam ga boste videli, kakor vam je rekel.“ (Velikonočni evangelij, Marko 16, 1—7).

Politični teden

Po svetu ...

Skoraj bi se človek naveličal znova naštevati nevarna ognjišča po zemeljski obli, od katerih še nobeno ni bilo popolnoma pogaseno, pa so se jim pridružila še nova. Trst, Avstrija, Nemčija, Tunis, Indokina, Koreja itd. Imena, okrog katerih se že dolge mesece, celo leta vrtijo kolesa svetovne politike, kjer so na delu tako netilci kot gasilci.

Londonska konferenca o Trstu — več ali manj razočaranje za Italijane

Demonstracije po italijanskih mestih, katerim je sledila diplomatska ofenziva italijanske vlade, so dosegle svoj namen samo v toliko, da se je svetovna javnost pač ponovno in močneje pričela zanimati za Trst. Priključitev, kakršno zasledujejo Italijani, pa ni nič bliže. Ostre besede iz Beograda: vsako reševanje tržaškega vprašanja brez Jugoslavije meji na kršitev mirovne pogodbe z Italijo — zavezniško popuščanje napram Italiji bo zmanjšalo simpatije jugoslovanskih narodov do zaveznikov ... Jugoslavija ne bo priznala nobene enostranske rešitve tržaškega vprašanja itd. ... Tudi te reči so našle svoj odmev v svetovni javnosti in ker si zapadne sile ne žele, da bi se morale odločevati, ali je zanje Italija ali Jugoslavija važnejša, je temu stališču odgovarjal tudi potek londonske konference. Nič ni bilo sklenjenega razen nasveta, naj Italija in Jugoslavija sami najdeta pametno rešitev. Časopisje, tako v Ameriki kot v Angliji ali drugod, je delno na strani Italije ali Jugoslavije, soglasno pa je v tem, da iz tržaškega vprašanja ne sme nastati žarišče spora med Italijo in Jugoslavijo. Tak spor bi namreč bistveno vplival na uresničenje načrtov politične in obrambne složnosti Zapadne Evrope. Italijanski ministri predsednik De Gasperi je v parlamentu odklonil vsako rešitev v obliki samostojne tržaške države. Govoril je umerjeno, tako pač, da je mogel začasno potolažiti tudi najvnetejše patriote — od desnice do leve. — Povedal je tako, da je vsak mogel priti na svoj račun, poudaril pa je možnost sporazuma na podlagi neposrednih razgovorov z jugoslovansko vlado, kar pomeni nekak pristanek na rešitev na podlagi narodnostnega činitelja. Razdelitev tržaškega ozemlja? To bi bila teritorialna ne pa gospodarska in narodnostna rešitev.

V Moskvi konferenca gospodarstvenikov za poživitev gospodarskih stikov in trgovine med komunističnim Vzhodom in kapitalističnim Zapadom

Z mečanimi občutki je Zapad sprejel na znanje to zborovanje. Nič posebnega ta konferenca tudi do sedaj ni prinesla. Če jo pa spravimo v sklad z zadnjimi stiki in pogovori med najvišjimi sovjetskimi in indijskimi diplomati, zasluži večjo pozornost. Sovjetski ministrski predsednik je indijskemu veleposlaniku izjavil, da moreta oba svetova ob dobri volji miroljubno živeti drug poleg drugega. Indija je močan činitelj v razvoju svetovne politike in njeni modroslovci in sodobni politiki so poznani po svojih prizadevanjih za sporazum med obema svetovoma. To se je pokazalo v korejskem sporu, na skupščini UNO, v Varnostnem svetu in povsod. Mnogi komentatorji menijo, da je zdaj Sovjetska zveza pripravljena na splošno reševanje svojih sporov z Ameriko, oz. z nekomunističnim svetom.

... in pri nas v Avstriji

Zunanje-politično življenje in zunanje-politični dogodki so vplivali tudi na notranje-politično življenje Avstrije v zadnjem tednu. — Za sredo, dne 2. aprila je bila sklicana posebna seja avstrijske poslanske zbornice na Dunaju z edino točko dnevnega reda: razprava o zunanje-političnem položaju Avstrije.

Najpreje je govoril zvezni kancler dr. Ing. Figl, ki je v svojem govoru najpreje podal v kratkem zgodovino avstrijske državne pogodbe vse od moskovske izjave v letu 1943 pa preko dolgotrajnih in brezuspešnih pogajanj vse do danes, ko je po sedmih letih zasedbe Avstrija še vedno brez državne pogodbe. Poudaril je, da bi bila nesprejemljiva vsaka državna pogodba, ki ne bi priznala Avstrije kot samostojne države, kakor je bila 1. januarja 1938.

Za zveznim kanclerjem je govoril zunanji minister dr. Gruber, ki je orisal dejstvo spora med Vzhodom in Zapadom, kar

vse pliva na to, da ne more priti do avstrijske državne pogodbe in tudi ni nobenega upanja, da bi do take pogodbe prišlo, dokler ta spor v sedanji obliki traja. Tudi v slučaju, da bi se avstrijska vlada obrnila na Organizacijo združenih narodov, ne bi to prineslo nobenega drugega uspeha, kakor samo lepe besede.

Zastopniki OeVP, SPOe in VdU so nato podali izjave v imenu svojih skupin in so vsi poudarjali odobravanje vladne zunanje politike. Le komunistični zastopnik E. Fischer je govoril proti vladni zunanji

politiki in zagovarjal postopanje Sovjetske zveze.

Za naslednji dan so bili sklicani nato deželni zbori vseh avstrijskih zveznih dežel. V Celovcu je na seji koroškega zbora govoril najpreje deželni glavar Ferdinand Wedenig, ki je v svojem govoru orisal posledice dolgoletne zasedbe Avstrije po tujih silah. Zato se tudi Koroška pridružuje zahtevi avstrijskega državnega zbora, naj bi zasedbene sile čimprej omogočile sklenitev državne pogodbe in naj bi njihove čete zapustile Avstrijo.

Volja Trsta: „Nikdar več pod Italijo!“

Dogodki v Trstu kažejo, da so bili nemiri in demonstracije za priključitev Trsta k Italiji, da je bilo vse to dobro pripravljeno in organizirano v italijanskih šovinističnih krogih in da je tudi italijanska vlada vsaj vedela za to, če ne še več. Verjetno pa sedaj niti organizatorjem nemirov in še manj italijanski vladi sami ni več ugodno to, kar je sledilo. Na demonstracije po italijanskih mestih so sledile demonstracije po istrskih, po vseh večjih slovenskih mestih in tudi v Zagrebu, Beogradu ter drugih jugoslovanskih mestih. Demonstracije v Ljubljani se še dan za dnem nadaljujejo.

Važno je, kar govorijo in zahtevajo sosede Trsta — in to so Slovenci — še važnejše pa je, kako so se proti italijanski zahtevi postavili Slovenci v Trstu samem. Zato je zelo pomembno pismo, ki so ga skupno poslale vse štiri slovenske politične skupine na tržaškem ozemlju amerškemu in britanskemu zunanjemu ministru. Zaradi važnosti prinašamo v celoti besedilo tega pisma:

Podpisane politične organizacije obračajo v imenu Slovencev britsko-ameriške cone STO pozornost Vaše vlade na usodne posledice, ki bi jih izzvala na tem področju in v mednarodnih odnosih pritegnitev Italije v kateri koli obliki k soupravi tega ozemlja. Taka pritegnitev bi pomenila očitno kršitev mirovne pogodbe, s katero se je Italija odpovedala vsem praviciam do STO.

Ugotavljamo, da je Italija za časa svoje ga petindvajsetletnega vladanja nad temi kraji uničila vse slovenske kulturne in gospodarske ustanove. Ukinila je brez izjeme vse slovenske šole in tako oropala nad 20.000 slovenskih otrok pouka v materinščini, prepovedala je uporabo slovenskega jezika celo v cerkvi, nasilno je likvidirala nad 600 gospodarskih in kreditnih zadrug, onemogočila poslovanje vsem slovenskim bančnim zavodom, ki so predstavljali ob prihodu Italije močnejšo gospodarsko postojanko kot italijanski. S tem in s požigom slovenskih kulturnih domov je Italija povzročila tržaškim Slovincem škodo, ki znaša v današnji vrednosti nad 30 milijard lir, ki se ni bila poravnana.

Pod italijansko dominacijo se je moralo izseliti zaradi nasilja nad 100.000 Slovencev, na tisoče jih je bilo zaprtih in konfiniranih, desetine Slovencev je bilo na insceniranih procesih na smrt obsojenih.

Proti takemu nečloveškemu nasilju se je dvignil v zadnji vojni ves slovenski narod pod Italijo in je dal iz svoje srede v borbo ob strani zaveznikov proti Italiji 72.000 borcev, od katerih je padlo na bojnem polju 42.800.

Spiro te bridke preizkušnje in tako težkih žrtev ima slovenski narod pravico, da se z vsemi svojimi silami upre proti povrnitvi italijanske uprave v te kraje v kakršni koli obliki. Že sedaj izvršuje italijanska vlada preko svojih eksponentov na ključnih položajih odločilen vpliv na javno upravo tega področja. Vsaka legalizacija tega vpliva ali pa celo njegovo povečanje bi pomenilo grobo kršitev pravic in interesov tržaškega prebivalstva zlasti pa Slovencev, kajti tudi današnja Italija v svojih mejah, žal nadaljuje s sistemom zatiranja slovenskega naroda. Taka raztegnitev vpliva Italije preko njenih vzhodnih meja, določenih v mirovni pogodbi, bi pa poleg tega pomenila vzpodbujanje italijanskih ekspansionističnih sil na nove podvige in s tem ogrožanje miru na tej tako važni točki srednje Evrope.

Zaradi tega vsi Slovenci tega področja

dvigajo glas proti vsaki koncesiji Italiji glede njene soudeležbe pri upravi področja STO.

Trst, 2. aprila 1952.

Za Slovensko demokratsko zvezo:

Predsednik: dr. Josip Agneletto

Za Slovensko krščansko socialno zvezo:

Predsednik: inž. Milan Sosič

Za Osvobodilno fronto slovenskega naroda:

Podpredsednik: dr. Jože Dekleva

Za Skupino neodvisnih Slovencev:

Predsednik: dr. Frane Tončič

Za velikonočni ponedeljek so sklicale vse štiri slovenske politične skupine v Trstu I. slovenski tabor za Samostojno tržaško ozemlje v Bazovico, kjer so bili ustreljeni pod fašizmom še pred vojno najboljši primorski Slovenci. V vabilu na ta tabor je rečeno: „Slovenci! Novi dogodki v zvezi s tržaškim vprašanjem naš silijo, da v tem usodepolnem zgodovinskem trenutku strnemo vsi Slovenci svoje sile v obrambo STO-ja proti pohlepu italijanskega imperializma. Zato vse slovenske politične skupine pozivajo vse Slovence na prvi tabor za obrambo Samostojnega tržaškega ozemlja. Naj ne bo Slovencev in Slovenke, ki se ne bi udeležila tega tabora in s tem doprinesla svoj delež v borbi za naše pravice, za našo svobodo in neodvisnost!“

Medtem pa se pogajajo v Londonu zastopniki Združenih držav, Velike Britanije in Italije, da bi bila ta udeležena pri upravi Samostojnega tržaškega ozemlja, v kolikor je to pod anglo-ameriško upravo. Nadalje tudi Italija zahteva, naj bi bili gospodarski in finančni oddelki uprave Samostojnega tržaškega ozemlja premeščeni v samo Italijo. Pogajanja doslej še niso pokazala nobenih znakov, da bi Združene države in Velika Britanija pristale na italijanske zahteve. O pogajanjih sta sproti obveščeni francoska in jugoslovanska vlada.

Škof Vovk - doma

Zadnjič smo poročali, da se je ljubljanski škof Anton Vovk vrnil iz bolnice.

Gotovo bo vse zanimalo, kako je danes zdravstveno stanje škofovo. Iz popolnoma verodostojne strani smo izvedeli tole:

V bolnici skoraj vse do zadnjega ni mogel brati, ker so mu bile oči zatečene. Po povratku iz bolnice je bil v stolnici prvič za papeževno nedeljo (9. marca). Bil pa je le na stranskem koru. Ljudi je prišlo v stolnico silno veliko, ker so upali, da bodo videli škofa.

Škof je po vratu in nad brado še vedno ves obvezan in še vedno ne more ravno hoditi, ker ima v hrbtu velike bolečine od hude diete v bolnici, od številnih injekcij in pa od udarcev, ki jih je dobil na kolidvoru v Novem mestu. Škof je hodil do zadnjega še vsak dan na kliniko, da so ga tam preobvezovali. Nazadnje je dobil preobvezo še pod brado, na vratu pa bo obvezo še dolgo nosil. Zadnji čas so se mu na vratu spet odprle rane.

Postnih pridig škof seveda ni imel, ker jih imeti ni mogel. Na birmo (Novo mesto, Metlika, Radovljica) bo vsekakor poizkušal iti, čeprav prihajajo od tam spet nove grožnje. V Begunjah na Gorenjskem, kjer je v bližini škof doma, in pod gorami (pod Karavankami na Gorenjskem) pa birme ne bo, ker je tam obmejni pas in tja škofa ne pustijo. Tako je že večkrat zaprosil škof, da bi smel na grob svojih staršev, pa doslej še ni dobil dovoljenja.

VSEM NAROČNIKOM, DOPISNIKOM IN BRALCEM „NAŠEGA TEDNIKA“ VESELE IN BLAGOSLOVLJENE VELIKONOČNE PRAZNIKE.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

KRATKE VESTI

Na kolodvoru v Špitalu je zavozila električna lokomotiva z večjo brzino v osebni vlak. Dve osebi sta bili težko, osem pa lažje ranjenih.

Kakor poročajo koroški dnevnik preneha s 1. majem izhajati koroški komunistični dnevnik „Volkswille“. Koroški naročniki tega lista bodo dobivali komunistični dnevnik iz Gradca, kamor se preseli tudi celovška komunistična tiskarna. To je verjetno posledica prealega števila naročnikov na Koroškem in zmanjšanja podpore za ta list.

V Steindorf-u ob Osojskem jezeru sta dva otroka — sedemletna Elfi in devetletni Günther — jedla korenine strupene rastline trobelike (Schierling). Deklica je vsled zastrupljenja umrla, fantu pa se je posrečilo rešiti življenje.

Vojaški strokovnjaki Severno-atlantske zveze sodijo, da bo Zapad v letu 1953 že tako močan kakor Sovjetska Zveza, katere vojska šteje danes okrog 4 milijone vojakov. Sodijo, da bo takrat tudi odstranjena nevarnost tretje svetovne vojne.

Atentatorja na zapadno-nemškega zveznega kanclerja dr. Adenauerja se nemški in tudi mednarodni policiji še ni posrečilo izslediti. Sumijo, da je v zvezi z atentatom mednarodna judovska organizacija.

V nedeljo, dne 25. maja, bodo na Južnem Tirolskem občinske volitve. Že 28 let na območju Trentina in Južnega Tirola ni bilo demokratičnih volitev županov in občinskih odborov.

Pri občinskih volitvah na Bavarskem prejšnjo nedeljo so dobili socialdemokrati 28,9 odst., krščanski socialisti 25,1 odst., stranka beguncev 10,9 odst., bavarska stranka 10,1 odst., liberalci 3,6 odst. in komunisti 2,8 odst. Volilna udeležba je bila 81,8 odstotkov.

Pri volitvah v londonski pokrajinski svet so znatno napredovali laburisti (angleški socialisti), ki so od 139 zastopnikov dobili 92 zastopnikov, konservativci pa 37 zastopnikov, po glasovih pa so dobili laburisti 55 odst. (1.700.000) in konservativci 44 odstotkov (1.350.000) glasov.

Dne 17. aprila se bo pričela v Londonu mednarodna konferenca zaradi preskrbe s pšenico. Konference se bodo udeležili zastopniki 40 držav iz vseh delov sveta.

V celulozni tovarni v Walsum-u v Porurju je eksplodiral kotel za klor; kotel je vrglo pri eksploziji 25 metrov visoko v zrak. Okrog 250 ljudi so morali zaradi zastrupljenja prepeljati v bolnico, veliko število oseb je bilo težje ranjenih, mnogo pa tudi ubitih.

V predmestju New Yorka je pri padcu zavozilo dvomotorno transportno letalo v skupino stanovanjskih hiš. Šest hiš je začelo zaradi tega goreti, stvarna škoda je zelo velika, veliko število oseb je ranjenih, vsaj 10 oseb je mrtvih.

V Shipleyu v pokrajini Yorkshire na Angliškem je zavozil gasilski avto v množico ljudi. Dve ženski sta bili mrtvi, vsaj 12 oseb pa je bilo težje ranjenih.

Tunis brez vlade

V Tunisu je dal francoski guverner odstaviti in prepeljati v notranjost dežele na rob puščave prejšnjega ministrskega predsednika in še dva ministra. Nato je bila poverjena sestava vlade Mohamedu Bacouchu, ki je znan po svojih prijateljskih zvezah s Francozi. Ta že več kot en teden poizkuša sestaviti vladu, vendar pa se mu zaradi odpora domačinov to doslej še ni posrečilo.

Zaradi postopanja Francozov so arabske države predložile tuniško vprašanje Varnostnemu svetu združenih narodov.

Francoski ministrski predsednik Pinay je izjavil, da bo razprava o tuniškem vprašanju v francoski poslanski zbornici po 20. maju. Nadalje je tudi poudaril, da je francoska vlada pripravljena dati Tunisu večjo samostojnost, saj pa je tudi v resnici sedanji vladar — bej Tunisa — vladar samo na papirju, vlada pa francoski guverner po navodilih vlade v Parizu.

† Msgr. Jernej Ponikvar

Cleveland, dne 31. 3. 1952

Komaj je minilo štirinajst dni, kar je umrl Jaka Debevec, izdajatelj in urednik „Ameriške domovine“, pa je že zopet posegla smrt v vrste slovenskih ameriških pionirjev. Prav tako nepričakovano, kakor nas je zapustil naš dragi Jaka, nas je včeraj zjutraj pustil same župnik naše slovenske clevelandske župnije sv. Vida, g. msgr. Jernej Ponikvar. Prejšnji večer je še spovedoval, napisal še cerkvena oznanila za drugi dan, za tiho nedeljo, drugo jutro pa je bil že mrtev. Kakor Jaka tako je tudi njega zadela srčna kap. Kakor je z Jakom legla v grob markantna osebnost slovenskega javnega življenja v Ameriki, prav tako je šla z rajnkim gospodom Jernejem izrazita osebnost v slovenskem cerkvenem oziroma verskem življenju v grob.

Njegovo življenjsko zgodbo kot slovenskega ameriškega duhovnika je v širokih potezah označil v osmrtnici pisatelj Karel Mauser, katerega je rajnki gospod Jernej nekaj dni pred svojo smrtjo še obiskal na njegovem domu in mu je ob tej priliki marsikaj zaupal iz svojih prvih duhovniških let v Clevelandu. Rajnki je bil namreč tudi v svojih bogoslovnih letih kos literata, zaradi velike zaposlitve pa je pozneje kot praktični dušni pastir moral odložiti pero in se je vsega posvetil samo Cerkvi. Ob pogovoru o Mauserjevem „Kaplanu Klemen“, se je ves raznežil. Dejal je, da je to tudi njegova zgodba. Vse to, kar je Klemen doživljal, je doživljal tudi mladi Jernej. Da, radi verjamemo, toda ne samo mladi gospod Jernej, marveč vsi slovenski duhovniki. „Kaplan Klemen“ je zgodba oziroma roman slovenskega duhovnika sploh. To pripovedujemo zato, ker je „Kaplan Klemen“ izšel prvič v „Našem tedniku“ in zato, ker bi ga želeli vsi dobiti kar se da kmalu v knjigi. Morda Mohorjeva družba v Celovcu že kaj misli na to? Dobro bi zadel!

Rajnki naš gospod Jernej je bil doma z Blok na Notranjskem v Sloveniji, torej bližnji rojak rajnkega Jaka. Tam je bil rojen 1877. Ko je opravil domačo ljudsko šolo, je stopil v ljubljansko gimnazijo. Ko jo je opravil, je odšel čez morje v Združene države ameriške (1901) in je tu stopil v šentpavelsko bogoslovno semenišče v državi Minnesota. V duhovnika ga je posvetil 12. junija 1906 šentpavelski nadškof Ireland. Novo mašo pa je pel v slovenski cerkvi sv. Lovrenca v Clevelandu 25. junija 1906. Nato je bil nastavljen za kaplana na katoliško slovaško župnijo v Binghamu v newyorški državi. Med Slovaki pa je ostal samo do 26. oktobra 1906, ko je bil postavljen za župnika na slovenski fari sv. Cirila

in Metodija v Lorainu v ohajski državi. Toda tudi tu je ostal samo deset mesecev. Škof ga je hotel imeti v Cleveland. In tako ga imamo od leta 1907 na fari sv. Vida, katero je upravljal vse do svoje smrti. Dne 2. avgusta t. l. bi obhajal 42 let svojega župnikovanja med nami.

Delo, ki ga je v fari sv. Vida opravil v tem času rajnki gospod Jernej, bi napolnilo debelo knjigo. Bila bi to zgodba, da bi ji mogel danes komaj kdo še verjeti. Človek danes more komaj verjeti, da so se takšne stvari med Slovenci mogle goditi. Ko je nastopil svojo službo v Clevelandu, je bila med našimi tukajšnjimi ljudmi protifarška gonja v svojem najvišjem poletu. Kolikor jo je danes še ostalo, se danes tukaj izživlja samo v tukajšnjih „slovenskih“ komunistih. In vendar je gospod župnik Jernej z vztrajnim delom vse premagal, sezidal je novo cerkev, ki je danes ena najlepših slovenskih cerkva v ZDA, postavil novo trinadstropno šolsko poslopje (1921), koder je prostora za 400 šolskih otrok, dalje novo župnišče in še mnogo drugega. Za zasluge ga je papež Pij XI. imenoval za svojega hišnega prelata. Bil je goreč duhovnik, zraven pa tudi zaveden Slovenec. Kot tak je predlani, ko smo zbirali za tiskarski stroj za Mohorjevo družbo, poleg župnika Blažiča najgloblje posegel v žep. Dal je 2.500 dolarjev, kar tudi v Ameriki veliko pomeni, in si je s tem postavil v slovenskem narodu lep spomenik, na katerega bo posebno ponosna tudi slovenska Koroška.

Msgr. Ponikvar bo pokopan v sredo, 2. aprila t. l. Sv. mašo zadušnico bo zanj opravil sam tukajšnji nadškof Hoban ob pol 11. uri v cerkvi sv. Vida, in mu bo tako izrazil še zadnje priznanje in zahvalo. Na mrtvaškem odru je ležal en dan v župnišču, nato pa v cerkvi sv. Vida, kjer so se kar naprej vrstile v molitvi slovenske in tudi druge verne množice fare sv. Vida oziroma iz drugega Clevelanda.

Današnja „Ameriška domovina“ in „Cleveland Plain Dealer“, največji in najuglednejši angleški dnevnik, sta objavila lepi osmrtnici o rajnkem, kar priča o velikem ugledu, ki ga je v tukajšnjem javnem življenju zavzemal ne samo rajnki naš gospod monsignore Jernej, marveč z njim vred vsa slovenska katoliška skupnost; Slovenija je danes tu že dobro poznan politični pojem. Še pred nekaj leti so bili znani samo „Kranjci“.

Sorodnikom ranjkega tukaj v ZDA in v Argentini, kakor tudi onim v domovini, priskrbo sožalje, blagi naš gospod župnik pa naj uživa večno plačilo pri svojem nebeškem Gospodu, ki mu je s toliko ljubeznijo vse življenje nesebično služil.

El-ebra — kraj jokanja

Veliki petek. Judje so svojega Odrašenika in Odrašenika sveta zavrgli in ga križali. Prišla je kazen božja nad nje. Bili so izvoljeni narod, postali so zavrženi narod. Po svoji krivdi. In zdaj vsak petek jokajo in tožijo nad svojo žalostno usodo. Že skoro 2000 let. Godi se to na kraju El-ebra, na kraju jokanja v Jeruzalemu.

G. župnik Jurij Trunk popisuje v svoji knjigi Na jutrovem (izdala Družba sv. Mohorja l. 1911) to jokanje in žalovanje na sledeči način:

Zavijeva (g. J. Trunk in dr. Martin Ehrlich) v stransko ulico. Naenkrat stojiva pred silno steno, zidom, ki se dviga iz nižave do višine 20 metrov. To je podzid gore Morije. Pri tleh stene so silni, do 5 metrov dolgi kvaderniki (kamni), gotovo še iz Salomonovih časov. Gladine stene so pokrite s hebrejskimi črkami, med špranjami tiči veliko žrebljev. Na ozkem prostoru je zbranih polno Judov. To je el-ebra, kraj jokanja.

Nekateri še čakajo in ne gledajo naju posebno prijazno, drugi so že pričeli z žalovanjem. Pretresljivi prizori. Srce mi trepeče.

Posamezni in v gručinah klečijo, stojijo ali slonijo ob ogromnih kamnih. V rokah imajo starinske knjige, iz katerih molijo gugaje se s telesom. Posamezni padajo na tla, poljubljajo kamne, pritiskajo nanje svoje čelo ali lice, močijo kamne s solzami, mrmrajo neprestano v špranje, zdičujejo, tarnajo, tožijo staremu zidu svojo bolelost. Kaj takega še nisem doživel. Krči se mi srce in tudi meni se prikaže solza v očesu.

Prostor je napolnjen. Votlo mrmranje, jok, stokanje, zdičevanje se čuje v vseh vrstah. Zdi se mi, da se mora omehčati

celo trdi kamen, in obup me navdaja, ko se spomnim, da je ta jok star že dva tisoč let.

Zdaj se prične pravi obred. Če si bil do sedaj brez sočutja, te litanije ti starejo srce.

Nekaj jih stopi skupaj. Eden prične pevaje otožno narekovati kratke stavke, na kar odgovori ves zbor enako, a vedno bolj milo in obupajoče. Ne razumem besed, a poznam njih vsebino.

Bolestno doni pevčev glas: „Zaradi palače, ki je podrt“, in ves zbor odgovori žalostno: „Sedimo tu samotno in tožimo.“

„Zaradi templja, ki je razdejan.“
„Sedimo tu samotno in tožimo.“
„Zaradi zidov, ki so razpokani.“
„Sedimo tu samotno in tožimo.“
„Zaradi naše slave, ki je minila.“
„Sedimo tu samotno in tožimo.“
„Zaradi naših velikašev, ki so na tleh.“
„Sedimo tu samotno in tožimo.“
„Zaradi dragih kamnov, ki so zgoreli.“
„Sedimo tu samotno in tožimo.“
„Zaradi duhovnikov, ki so se spodtaknili.“

„Sedimo tu samotno in tožimo.“
„Zaradi naših kraljev, ki so jih zaničevali.“

„Sedimo tu samotno in tožimo.“ ponavlja ves narod v srce pretresajočem joku.

Litanijam sledi nekaj skupnih molitev, v katerem prosijo Jehovo (Boga) za usmiljenje.

„Prosimo te, usmili se Sijona.“
Zbor: „Zberi otroke jeruzalemske.“
„Hiti, o hiti, Odrašenik Sijona.“
Zbor: „Prosi za Jeruzalem.“
„Da se Sijon ovenča z lepoto in slavo.“
Zbor: „Obrni se milostljivo k Jeruzalemu.“

„Da se kraljestvo kmalu obnovi na Sijonu.“

Zbor: „Tolaži te, ki jočejo za Jeruzalemom.“

„Da pride mir in veselje na Sijon.“

Zbor: „In se dvigne žezlo moči nad Jeruzalemom.“

„O Bog, kako dolgo še, kako dolgo še?“ povprašujejo ihteč posamezni glasovi.

Odgovor je strašen: „Vedno, da konca časov.“

Ta kamen, katerega poljubljate, bo ostal trd in mrzel vedno in srca Onega, h kateremu kličete tako obupno, ne boste omehčali, ker ste si nakopali njegovo prokletstvo, ko ste rjovel: „Njegova kri naj pride na nas in na naše otroke!“

Strašno! Ves narod kliče in zdičuje tu, a usmiljenja ni!

Le tarnajte, da vam zmanjka glasu; le poljubljajte kamen, da vam okrvave ustnice; le bijte s čelom v temni zid, da ga zrušite; le jokajte, da vam oslepijo oči, vi ubogi otroci sijonski — vaš jok vendar ne zbudi slave vašega naroda, tempelj se ne dvigne več iz pepela, vaši kralji ne vstajo. Edino ta zid vam ostane, da mu po- tožite svojo bolelost, edino to pokopališče je

vaše, da tu pokopujete upanje mrtvega, zakrknjenega naroda!

Križali ste svojega Zveličarja, zdaj ga iščete, a zastoj! Kot berači stojite zunaj in trkate že dva tisoč let na kamenita vrata. Na uho vam pa udarja odmev vedno istega odgovora: „Ne — nikoli ne!“

Tolažba k vam nobena ne pride cvetja trgat, pri vas nikjer ni križa in upanje med prahom na tleh je zakopano.

S. S a r d e n k o
Komu se ne krči srce? Vsak petek se opravljajo tu ob tem zidu zadušnice za mrtve narod.

Na dveh prostorih se v Jeruzalemu vedno čuje ihtenje in zdičevanje. Na Golgoti in ob tem zidu. Ali tam na Golgoti se konča žalostinka z veselo alelujo, tam se jok spremeni v slavo, tukaj pa ni spremembe, ni upanja, vedno se le ponavlja: „Sedimo tu samotno in tarnamo.“

Nastane gnječa. Dosti imam teh bolestin prizorov. Še en pogled na temen zid, in nemo zapustiva prostor el-ebra, kraj jokanja, kakršnega svet ne pozna. — Tako J. Trunk v knjigi Na jutrovem.

Visokošolci iz Madrida pozdravljajo

Slovenski visokošolci v Madridu na Španskem so poslali „Našemu tedniku“ pismo, kjer beremo tudi tole:

„Zveza slovenskih katoliških visokošolcev, s sedežem v Madridu, želi uredništvu „Našega tednika“ in vsem Slovincem na Koroškem blagoslovljene velikonočne praznike.“

Visokošolci, zbrani v „Zvezi slovenskih katoliških visokošolcev“ predvsem želimo, da se Slovenci na Koroškem ohranijo kot živ del slovenske narodne celote, zato naj jim bo vsakoletno praznovanje Kristusovega vstajenja vsakokratno bodrilo, da sta „zaupanje in vera v Kristusov nauk in življenje po njem“ tisti bistveni osnovi življenja vsakega naroda, ki zagotavljata vsakemu, tudi slovenskemu narodu na Koroškem, srečno in varno prihodnost.“

Uredništvo „Našega tednika“ se v svojem in v imenu vseh Slovencev na Koroškem zahvaljuje za izražene želje in želi

slovenskim visokošolcem v Madridu vesele in blagoslovljene velikonočne praznike.

Dne 11. aprila letos poteče 40 let, odkar je v Celovcu umrl g. prof. dr. Jakob Sket. Ena in trideset let je služboval na celovski gimnaziji in tako vzgojil cele generacije tudi slovenske inteligence.

Pripravil je vrsto slovenskih učnih knjig za srednje šole in napisal tudi povest „Miklova Zala“, ki je med vsem slovenskim narodom najbolj priljubljena in poznana knjiga.

Dne 2. majnika 1952 je stoletnica Sketovega rojstva. V proslavo te obletnice priredimo dne 11. majnika popoldne slavnostno akademijo v Celovcu v Kolpingheimu.

Pri tej priliki boste slišali petje kvarteta „Slavček“ in videli boste prizore iz Špicarjeve Miklove Zale.

Že danes priskrbo vabljeni Slovenci iz Celovca in podeželja.

Velikonočna zarja

Tako lepo še ni svetila pomladna zarja na ravan, kot takrat, ko je poljubila nad praznim grobom sveto stran.

Danica se je sramežljivo v veselstvo skrila spet nazaj, močnejša je vstajenja zarja in lepša kakor njen sijaj.

Drži se ljubko nasmejana še danes jutranje nebo, krilatci vstajajo zarana in pesmi Vstalemu pojo.

Še rosne kapljice spreminja zdaj v bisere svetlobni val, napis se mavrični utrinja: „Odrašenik častit je vstali!“

Izlij se, odrašenja zarja, na zemljo v sleherno srce, pripelji že skoz noč viharja vstajenja dan nam čez goré.

Limbarski

Bandero zmage

Bandero zmage plapola, razbiti pekla so načrti, premagan zeva prazni grob, okovi sužnosti so strti.

Visoko pod nebo vihra, zeleni lovor ga ovija; sledi mu silna množica, četudi jo vihar odbija.

Njen znak je križ, ki trud sladi in lajša pot v kraljestvo zmage; na njej cveti prelita kri in biseri so potne srage.

Zvonovi pritkavajo, njih spev se zliva čez poljane in srca se odpirajo, vse luči danes so prižgane.

Razvijaj se do konca dni življenja večnega bandero. V ljubezni tesno združeni, pod njim hodimo z živo vero.

Limbarski

Pirhi

V duhu vidim jih pred sabo rdeče, pisane in bele, živo se jim barva sveti, kot bi vrtnice cvetele.

Mamica je določila po vstajenju vsako leto: pisani so za otroke, modri pa za staro teto.

Oče k mizi je prisedel ter urezal nam kolača; v jerbasu sta se smehljala pleče in debela krača.

Miza se je kar šibila, vsa s potico obložena; mesenina je dišala z blagoslovom prepojena.

Zdi se mi utopijska danes tista srečna doba; le o praznikih še sije mi v spomin na pot do groba.

Limbarski

Velikonočno jutro

Veličastno jutro, znamenito, kdo naj bi ob tvojem rojstvu spal? Ob spominu Nanj, ki zmagovito povelčan je od mrtvih vstal.

Ti si takrat prvo zastrmelo Vanj, ki vstal je kakor sončni žar; gledalo si venec odrašenja, položen Očetu v pravni dar.

Videlo nebeško si prikazen in sprejelo tolažilno vest: „Ni ga tukaj — slecite bojazen, strta je sovraštva kruta pest!“

Zrlo si uničene nakane, strah vojščakov in poraz pekla; poljubilo si Mu rešujo rane, pilo žarke božjega Srca.

Zmago si najlepšo doživelo, kar doslej jih širni svet slavi. „Aleluja!“ prvo si zapelo, spev, ki živel bo do konca dni.

Limbarski

Devetero otrok nas je bilo, zbirali smo se okoli svoje mame kakor piščeta okoli koklje. In tedaj smo bili družina, povezani med seboj in drug na drugega navezani, kakor nikoli pozneje. Bilo je leta 1908, ko je oče prodal Markovo kmetijo v Kamnu, da bi tako prišel na nekoliko večji grunt, ki naj bi dajal kruha vsej družini. Čez leto dni sta z materjo šele našla primerno kmetijo, ki je tudi po ceni odgovarjala možnosti naših pridnih staršev.

V Tinjah ob koncu vasi, nekako v celovškem predmestju, stoji hiša s hlevom. Na kvatno soboto pred božičem smo se ob hudem mrazu selili v Tinje iz Piskerč, kjer smo prehodno leto dni stanovali v Drčjevi bajti. Te danes ni več, ostala pa je še klet, kjer Drčej shranjuje svoj mošt. Borno sta z gledala tako hiša kakor hlev. Leta 1903 je bil požar vse uničil in do leta 1909 so oboje poslopji le samo pokrili, posvoda pa so bili še vidni sledovi požara. Za 18.000 kron je bil oče kmetijo kupil, v mislih pa je bil uverjen, da bodo roke pridne družine popravile to, kar manjka.

Z mlajšim bratom Stefanom sva pač korakala in študirala nov položaj. Spominjam se doživljanja prvega tedna, ko je prihrumela mama iz svinjaka z vestjo, da je tekom dneva nekdo prašiča ukradel. V istem oddelku sta namreč bila dva pitana prašiča in naenkrat, ko jima je mama prinesla krmo, je našla samo enega. Iskali in letali smo otroci po vasi. Vse je bilo zaman. Kmalu pa so doma ugotovili, da so se bile polomile mesnice in da je prašič padel meter globoko v greznico in se ni mogel sam rešiti, pač pa so ga še živega rešili in se še spominjam, kako smo čez mesec dni pitane klali.

Kmalu pa nas je prišlece zanimalo nekaj drugega. Februarja meseca so pričeli vaški fantje pripravljati svoje baklje. Bile so 4 do 6 metrov dolge smreke, deloma sušice, ki so jih fantje pričeli iz gozda voziti k hišam. Starejša brata Šiman in Lip sta kmalu navezala z vaškimi fanti potrebne stike, da tako tudi naša hiša ni zaostajala. Tudi pri nas smo imeli mlade smreke. Ker pa je bil oče pri lesu zelo štedljiv, je fantoma posebej naročil, naj poiščeta v gozdu sušice.

BAKLJE PRIPRAVLJAJO

Na debelejšem delu je dobilo drevesce najprej železni obroč, potem pa so začeli cepiti in natikati v razcepe smoljake, in to od vrha do približno meter nad spodnjim delom. Tako pripravljene baklje so potem prislonili na prisojni strani hleva ali hiše, da jih je prvo pomladansko sonce sušilo in pripravljalo za veliko noč. Pri vsaki hiši na vasi je bila ista slika. Če si pozorno šel skozi vas, si mogel pri posameznih hišah ugotoviti po številu bakelj, celo število družinskih članov. Z veliko napetostjo smo čakali praznikov. Že veliki teden je mlade fante zaposlil s cerkvenimi obredi. Na cvetno soboto je oče pripravil prajtelj. Pri bajerju pod hišo je stala stara vrba, ki je vsako leto dajala veje za prajtelj. Pri teh pripravah je seveda oče še posebno pazil, da je število krogov, ki so prajtelj vezali, odgovarjalo vaškim predpisom.

Jamnik

(1. nadaljevanje)

Zelega si je otroka. Majhnega, okroglega otroka, da bi ga pestovala in pritiskala k sebi, da bi zrasel in zabalil po bajti, iz bajte na vrtič in iz vrtiča na vas. Misel na moža ji je bila nekje daleč.

Zelega si je samo otroka.

Druge imajo otroke v njenih letih. Ne le enega, dva, tri. Zornikova Polona iz Lajš je že taka.

Misel je mehka kakor otroške ročice. Barbara je prižeta nanjo.

Ko bi žane ne bil tak, bi danes nemara v bajti ne bilo tako puščobno. Otrok, čeprav še tako majhen in droban, bi s svojim vriščem pregnal samoto iz bajte.

V zaprti Barbarini naravi je vrela in butalo. Poslednji ogenj deklitstva je plahutal v njej in Barbari se je zadelo, da bi se v takem hipu ne otepala niti Andreja, če bi znova prišel. Toda vedela je, da tudi Andreja ne bo več. Oženil se je nekam v Kamno gorico.

Zima se je vlekla. Bili so mrzli sončni dnevi, ko je Barbara lažje prenašala, kar jo je tiščalo. Pa je pričelo znova snežiti in ko je gledala skož okenca vrtinčenje drobnih snežink, se ji je zdela, da novi sneg s silo tišči k tlom še tako drobno upanje, ki bi hotelo vstati.

Božič je pričakala z vekom. Odločena je bila, da pojde z drugimi k polnočnici v Kropo, pa si je premislila. Pokadila in pokropila je bajto, nato pa z vsem telesom padla h klopi in se z divjo ihto zagrebla v rožen-

Velika noč

PRED ŠTIRIDESETIMI LETI

Kjer so bili v boljših gospodarskih pri-likah, tam so to pokazali tudi že na prajteljnu, ki je bil okrašen s trakovi in tudi s sadjem. Naš je bil sicer velik, vendar brez vsakega okrasa. Ker mi je bilo še komaj osem let, nisem še mogel nesti prajteljna k blagoslovu v cerkev in tako je tudi nagrada za ta častni posel pripadla starejšemu bratu Lipu. Dvoje pisanih jajc mu je mama pripravila že na cvetno nedeljo, ko se je vrnil iz cerkve in trikrat s prajteljnom obrajšal hišo, da ne bi lisica poletela odnašala kur.

VELIKI TEDEN

Od velikega četrta naprej pa je seve vsak dan bila vsa mladež v cerkvi. V soboto smo prinesli domov blagoslovljeno vodo in ogenj, pri katerem so mama skuhali žegen. Da so na veliki petek že pekli polno peč pogače, pa se razume in to celo pri nas, kjer so s pšenično moko vse leto zelo štedili. Družina je bila velika in oče je bil na vse strani krstni in birmiski boter.

V soboto popoldne smo ob pokanju topičev raznašali od njive do njive, od travnika do travnika križe, katere je bil oče na veliki petek pred sončnim vzhodom napravil iz prajteljnovih vej in škropili smo z blagoslovljeno vodo. Čeprav smo bili otroci vseh muh polni, smo vendar to nam poverjeno nalogo zelo vestno izpolnjevali v globoki veri, da od našega zadržanja zavisi božji žegen nad poljskimi pridelki in čim boljši bodo ti, tem več bo pogače na mizi, pogače pa smo bili zelo lačni in željni.

Ob treh popoldne se je tinjski prost, gospod Gregor Einspieler, pripeljal s parom konj zopet v Tinje, ko je opravil po okoliških vaseh blagoslovljanje jedil in mežnar Gašpej je prinesel polno torbo klobas in jajc. Topiči pri kaplaniji so zopet zadoneli in pred Lavrejem je prost izstopil iz kočije, da tam blagoslovi svojim ožjim tinjskim faranom jerbasa mesa, jajc, hrena, pogače in tudi kamnov, katere so nekateri skupihu nabasali v košare, da je več izgledalo, ker so pač po velikosti jerbasa sodili tudi zlogljivost kmetije.

V Lavrejevi gostilni so na dolgih mizah bili postavljeni „korpi“ in g. prost je molil in blagoslovljal. Kakor hitro pa je končal, se je pričela nova tekma. Dekleta, ki so bila „korpe“ prinesla, so tekmovala, katera med njimi bo prva s „korpom“ na glavi na cesti, ker ima le tista za to leto izgled, da pride do moža. Spominjam se še, ko je prihitela sestra Nana s košaro na glavi domov in je vsako leto zopet ponovila: Andrejeva Greta je bila tudi letos prva. Na žalost se ravno pri Greti dolga leta ni hotelo uresničiti prerokovanje, do moža pa je vendar prišla, danes pa tudi že počiva na tinjskem pokopališču.

Za številne prebivalce kaplanije in prostije je bilo blagoslovljanje jedil še v cerkvi

in potem so se že pričele priprave za Vstajenje.

VSTAJENJE

Cerkev je bila nabito polna, Staro in mlado in vsaka mati je prinesla svoje najmlajše dete v naročju k Vstajenju. Otroci so prišli v novih oblekah, sicer pa so se tudi stari radi postavili za veliko noč v novi obleki.

Najpreje so bile litanije ob božjem grobu in nato je g. prost v svojem baritonu zapel Alelujo, Kristus je vstal od smrti. Tako svečanega trenutka menda v cerkvi vse leto ni bilo. Na koru so odgovorili pevci pod takratnim mladim dirigentom Tonejem — kajne sedaj pa sva postala že oba stara — procesija okoli cerkve ob pokanju topičev se je pričela, bila je to slovesnost, kakršne ni bilo v vsem letu.

Vrnili smo se domov. Pogača in kava, to je bila večerja na vsako veliko soboto. Ko se je zmračilo pa smo pograbili svoje baklje in vsa vas od najstarejših do najmlajših je romala k „Lipi“. Četrte ure od vasi proti zapadu je stala in še danes stoji lipa. Tam je bil pripravljen kres. Kmetje vasi so dovažali med velikim tednom hraško ali iz gozda ali iz svojih sadovnjakov, ki so bili tedaj še zelo skromni, na kup. Ko smo bili zbrani, otroci z malimi, odrasli z velikimi bakljami, so prižgali kres. Na žalost se ne spominjam več osebe, kateri je pripadala pravica za tak častni posel, cerkveni pevci so ob kresu zapeli: „Kristus je vstal od smrti“. Kako močan je bil bas rajnega Kramerja v Tinjah in tenor Pivkčevega Nandaja, ki še sedaj zahaja med cerkvene pevce, sopran Zale ali glas Kramerjeve Micije. Vsi tinjski vaščani smo doživeli te trenutke v globokimi vse svoje duše.

Ko so pevci odpeli pesem, smo vtaknili svoje baklje v ogenj in jih vžgali in potem je šla procesija proti „Studencu“ na polju, po zeleni poti do poti od Knapa proti „Lipi“ in nazaj h kresu. Gotovo smo prevažali dva kilometra. Starejši pa so znali še posebno umetnost. Z gorečimi bakljami so se vrteli v krogu in dajali znamenja Vablinčanom, ki so istočasno imeli svojo bakljado na hribu. Seve tudi oni niso ostali nič dolžni in so pokazali, da tudi nekaj znajo. Ko smo se vsi srečno vrnili h kresu in smo zadnje ostanke svojih bakelj pometali v ogenj, je zopet zadonela pesem cerkvenih pevcev, deloma cerkvena, deloma narodna. Medtem je bila nastopila že črna tema in tako smo se vrnili na svoje domove. Za nas otroke je bil to itak izreden večer, da smo smeli globoko v noč ostati izven hiše.

VELIKONOČNO JUTRO

Utrujeni smo plegli. Ob treh na veliko jutro so zopet zadoneli topiči. Takoj nato sta se oglasila oče in mati še na posteljah z „Alelujo“. Oče res ni bil pevec, vendar je bil to poseben privilegij staršev, da sta na

Veliko noč še v posteljah zapela „Alelujo“. Takoj sta vstala. Mati je narezala za strelce prvi žegen. Oče ga je z vrčem mošta odnesel h kaplaniji, da dobijo strelci prvo jutranjo malico. Ko pa se je oče okoli pete ure vrnil od strelcev, je bila že vsa družina pokonci. Praznično oblečeni smo čakali. Sedaj se je vsa družina napotila k družinskemu kresu, ki je bil pripravljen ali na „Beli“ ali na „Kajžnici“ ali pa na njivi v jami, tako smo namreč imenovali posamezne parcele, sicer pa jih tudi danes tako nazivajo.

Zažgali smo ogenj. Molek v roki, je napravil oče križ in molili smo čistiljivi del rožnega venca. Le redko kdaj smo družinsko povezanost tako doživeli, kakor ravno na velikonočno jutro, čeprav rožni venec v naši družini ni bil redkost. V prosti naravi, pri svitu zvezd, pri jutranjem žvrgolenju ptic smo molili. Kolikokrat se še sedaj s sestrami spominjamo tega doživljanja, brate sta na žalost pobrali svetovni vojni.

Z vilami je pospravil oče zadnje veje v ogenj in ko je vse pogorelo, smo se vrnili domov. Že je mati, katero smo tako zelo ljubili, in ki je tudi nam otrokom posvetila vso ljubezen in ki se je izčrpala v ljubezni do svoje družine in v delu ter tako prerano umrla, mati torej je postavila na mizo prvo velikonočno jed. Blagoslovljena jajca s hrenom, in sicer je moral biti rezan hren in ne riban. Poleg tega pa je bilo pogače po mili volji. Lačni smo bili in še posebno lačni po štiridesetdanskem postu, ki za nas ni bil le na papirju, marveč v resnici. Ves post je bil ob sredah, petkih in sobotah za zajtrk neolupljen krompir s kruhom. Bil je zares post.

Takoj je sledil narezek, šunka in klobase. Drugače smo dobili le male kose takih življenjskih dobrot, za veliko noč pa smo se lahko mesa in klobas do sitega najedli. Res je bilo to blaženo razpoloženje. Bila je v pravem, tudi telesnem pomenu, velika noč. Ko je tako vsa družina zadostila vsem telesnim potrebam, smo se napolnili k rani maši in sicer vsa družina, rekli smo: „Danes pa gremo vsi k frimažu“. Poleg vseh drugih dobrot nam je seve mati poskrbela še pisana jajca, vsak je dobil po dvoje jajc. Jajca sekati „ali jajca rolkati“, to je bila posebna velikonočna zabava.

Velika noč je bila za nas praznik. Osrčje tega družinskega praznika pa je bila mati. Okoli matere se je vrtelo družinsko življenje. Z materjo smo se učili prvih molitev, ko je ona žganke kuhala, Mati nas je izpraševala za šolo in mati mi je napravila križ na čelo, ko sem šel z rajnim kaplanom Božičem, poznejšim župnikom v Šmarjeti, v študij in mi je dala tudi vso življenjsko filozofijo na pot: „Priden bodi, na dom in Boga ne pozabi.“

Le enkrat sem svojo mater hudo žalil. Kot študent na Dunaju sem napisal pismo materi z naslovom: „Draga mati“. Pozneje mi je pripovedovala, da je pismo nešteto krat brala in ob pismu jokala, ker sem napisal „mami“ in ne „mama“, kakor je bila pri nas v družini navada.

tj.

kranc. Po dvakrat je začenjala vsako desetko. Misli so se ji beleštrale in se kar naprej povračevale k Jezusu, ki se je rodil.

K otroku!

V Barbari je živel strasten krik po drobljancu, ki bi bil njene krvi in bi bil tako njen kakor doslej še nobeno bitje na svetu.

Po novem letu se je vreme uneslo. Nebo se je obrisalo in Barbara je spet videla do Brezij, do tistega sladkega spomina, ko sta se z Zaneom vračala z romanja z lectovim srcem.

Kako zdavnaj je že tisto! Komaj, da je še res.

Kmalu po svečnici se je vreme znova prevrglo. Pričelo je snežiti v debelih kosmih. Pa so kosmi kmalu prešli v pust droban dež.

Barbara se ni ganila iz bajte.

Čakala je samo še pomlad. Na svetlo veliko sonce, ki naj s svojo toploto preplavi Jamnik in obriše iz srca tisto žgoče hrepenenje, ki Barbari ne da niti spati.

Cerkev na Brezjah je že videti. Po dolini je sneg že močno pobralo. Le gore so še prav tako bele kakor prej.

Barbara si želi spet poromati na Brezje. Da bi ugasnilo v njej to hrepenenje, ki jo muči in raste v nebrzdano strast, ki se je boji.

II.

Bolj pristujene ženske kakor je bila Rakarica, je bilo težko najti. Tečnarila je od jutra do večera in se onegavila okrog bajte, da so se ji ženske kar umikale. Jezik je imela strupen in vsak dan sproti je premlela vso vas. Nobena malenkost ji ni ušla, povsod je našla nekaj, da je lahko grizla. Ves Jamnik se je je bal in vsak je gledal, da se ji ni zameril.

Imela je dva sinova. Petra in Lojzeta. Oba že v zrelih letih, toda oba tako navezana na mater, da sta bila skoraj

brez svoje volje. Rakarica ju je bila vrtela in pestila kakor je le hotela. Lojze, ki je šel že v petindvajseto leto, je bil tih, vase zaprt, dočim je bil Peter odkrit, le čudovito hladen in neroden. Bilo mu je dobrih trideset let in nekateri so ga imeli malo za omejenega. Pa ni bil, le v svoji nerodnosti je bil tako otročji, da ga še otroci niso imeli k mari.

Kriva vsemu je bila Rakarica. Ko sta otroka po očetovi smrti doraščala, ju je znala mati tako privezati na dom, da sta počasi sama uvidela, da nista za fantovsko družbo. Povrh vsega je bil Lojze šepav. Še v otroških letih je prišel pod voz, ki mu je strl kost. Tako se je kot fant celo sam izogibal fantom, ker se jim ni čutil enakega. Vse to pa je fantovstvo v njem še podžigalo. Toda materina volja je bila močnejša od njegove.

Peter je bil sicer videti zdrav in dobro raščen, bil pa je na eno uho skoraj gluha. Rakarica je obtoževala moža, češ da je fanta vedno tolkel po glavi in da so se zavoljo tega posledice pokazale že v zgodnji mladosti. Vendar ni bila samo naglušnost, kar je Petra odbijalo od fantovske družbe.

Imel je čudno navado in ravno ta navada ga je delala bebastega, da mu je spodnja ustnica vedno visela nekam v brado. Pa ne samo to. Nikoli si ni obrisal slin in velikokrat se je zgodilo, da se mu v sredi govorjenja utrgal štrkelj slin in se mu v drobnih mehurčkih spustil po bradi. To ga je delalo odurnega in neumnega hkrati, čeprav je bil za delo Peter pridnejši od Lojza. Nekajkrat je skušal vrniti v fantovsko družbo, pa je kmalu spoznal, da ne spada vanjo. Samo novo nadlogo si je nakopal: prišlo se ga je ime „Slinar“ in tega imena se ni več otesel. Celotni otroci so mu lučali psovko in hrbet.

(Nadaljevanje na 7. strani)

CELOVEC

Nedeljska služba božja je vsako nedeljo in praznik ob pol 9. uri v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse.

Popoldanska služba božja je ob nedeljah in praznikih ob štirih popoldne.

Ravnateljstvo koroškega deželnega muzeja sporoča, da je deželni muzej v Celovcu od dne 9. aprila naprej spet odprt. Pri tem opozarjamo na to, da je kulturno-zgodovinski oddelk znatno prenovljen. Odprt je tudi narodopisni oddelk, razstavljen je relief Glockner. Poleg tega pa so odprte še tri posebne razstave in sicer narodopisna (Indijanci) in dve umetnostni razstavi (Stefan Pichler in Henry Moore).

SREČA VAS ISČE

Upoštevajte prospekt poslovanilnice J. Prokopp, Wien IV., Mariahilferstr. 29, ki je priložen današnji številki „Našega tednika“. — S to naročilnico morete naročiti srečke in ni treba plačati poštne. —

RINKOLE

Meseca novembra lanskega leta je bil v Vogrčah kuharski tečaj z zaključno razstavo in kulturno prireditvijo. Naš list o dogodkih, ki so se zgodili takrat, ni poročal. Zgodilo pa se je nekaj, kar da človeku res misliti, ali je kaj takega v urejeni državi mogoče!

V Vogrčah so znani bratje Prutej-i. Maršikaj zanimivega bi mogli o tej družbi povedati. Da na pr. Stefan zna napadati mirne ljudi. Saj je bil — kar bi mogli s pričami dokazati — soudeležen pri napadu na g. Kropivnika pred petimi leti. Njegov mlajši brat Simon pa je na dan razstave še z nekaterimi pajdaši delal že v dvorani nemir. Ko ga je Klančnikov oče opozoril, je Prutej tega — 65 letnega moža — vrgel ob tla, bil ga je s pestjo po obrazu in mu celo izbil zob. Dejansko je nato napadel tudi Klančnikovo mater, ki je mati 16 otrok. Tak rokovnjaški mladeč spada v poglobljeno valnico.

ZA POMLAD priporoča dobra oblačila

WALCHER

Celovec-Klagenfurt, 10. Oktober-Strasse 2.
Lastna izdelovalnica.

Vsak trezno misleči človek bi pri tem pač mislil, da bo oblast energično posegla vmes in da bo razgrajajoče-napadalce občutno kaznovala. Kaj se je pa zgodilo? Napadeni Klančnikov oče in sin Pavle, ki je očeta hotel braniti in je bil pri tem sam telesno poškodovan in raztrgan, sta na veliko začudenje dobila od okrajnega glavarstva v Velikovcu te dni kazenski nalog — „Strafverfügung“, v katerem je določeno plačilo kazni v višini 50 šilingov za vsakega. Utemeljen je ta kazenski nalog s tem, „ker sta se v javnem lokalu prepirala in tepla ter s tem povzročila nevoljo“.

Tako torej! To so torej tiste pravice, ki so nam baje zagotovljene? Razgrajajoči naj naredijo prepri in pretep, napadejo stare ljudi, matere in očete. In oblast nato kaznuje napadnega, namesto da bi dala postaviti napadalce pred sodišče.

Ta slučaj pa ni osamljen. Kakor že preje omenjeno, tudi Prutej Stefan ni bil kaznovan, četudi ima g. Kropivnik priče, ki so pred sodnijo potrdile udeležbo Pruteja pri napadu na njega pred petimi leti. Sodnija pa je proces ustavila in stvar je zaspala.

Pri vsem tem se nam nehoté vsiljuje misel, da je oblastem po volji, da različni, narodu odtujeni fantje, smejo delati, kar hočejo, ker so pač „heimatreu“. Krivi pa so nato seveda tisti, ki so bili napadeni. Oba navedena slučaja jasno to dokazujeta.

Morda bi g. zunanji minister dr. Gruber znal na višjem mestu tudi o takih dogodkih poročati. Svetovali bi mu vsekakor, naj to napravi, da bo tako bolj jasno razvidno, kako vzorno je urejena zaščita koroških Slovencev.

LIBUČE

Danes pa hočemo zvrniti cel koš zanimivosti pred vas. Ponekod drugod, na primer v Šmihelu, imajo dopisnike in poročevalce, ki vsak čas kaj stresejo v javnost. Mi pa smo se zakopali kakor medved pozimi v svoj brlog. Le ob pustu smo malo pokukali iz svojih lukenj, če sonce že oznanja pomlad. Videli pa smo, da je šel pustni laječ brez večjih neumnosti mimo nas.

Letošnja huda zima nas je potisnila v kot za peč, da smo vsi „štemplali“, s konjički in volički vred. Pač pa je bilo budno oko postave in orožniki so hiteli od

Pri nas na Koroškem

hiše do hiše, ker so menda nekateri mesarji ponujali in tudi menda plačali prašiče preko določene cene, ki je 13 šilingov za kilogram. Čudimo pa se, da oblast ne vidi, da ponujajo v celovških izložbah na pol prekajeno slanino po 45 do 50 šil. za en kilogram. Med 13 in 50 pa je razlika tako velika, da to opazi vsak, ki redi in kolje prašiče in ni zato niti treba, da bi bil poseben veščak. Vsak tudi more ugotoviti, da tukaj nekaj ni v redu. Zato pa priporočamo onim gospodom, po katerih naročilo so hodili orožniki po hišah, da pridejo sami k nam. Jih bomo naučili računati in jim pojasnili, kako in kje bodo drugič lažje našli „grešnike“.

Pa ne samo orožniki, tudi civilisti so strašili pri nas. Bil je tod okoli neki gospod, ki se je zanimal, če so stroji v redu, če so jermenji zavarovani, če ni na skednju kake luknje (tudi tam ne, kjer slamo in seno na skedenj in s skednja spravljajo). Nadalje je hotel vedeti, kje kmečki delavci spijo, koliko ur na dan delajo in koliko imajo plače in kako dobijo plačane nadure. Še razne druge stvari je hotel vedeti in menda je nekje celo rekel, da bi bilo treba tudi še v stranišču zanetiti, kar pa menda ni resno mislil. Pa naj še kdo reče, da pri nas nismo še bolj napredni kakor pa v Ameriki. Ako bo prišel dotični radovednež spet v poletnem času, bo najbrž zahteval, naj uredimo hladilnice, da nam ne bo prevroče.

Kljub temu pa moramo povedati, da imamo pri nas še vedno delavce, ki jim tudi taka ljubeznivost od zunaj preseda in pravijo: „Jaz se pogodim s kmetom tako, da je njemu in meni prav, čas dela nama bo pa narekovalo vreme.“ — Zato tudi večkrat ta prevelika skrb ni drugega kakor nepotrebno šikaniranje. Saj tudi mi nismo proti pravilni zaščiti delavcev, vendar vse v pravi in pametni meri. Saj to, kar delajo danes, že večkrat meji skoraj na sabotazo vse kmečke proizvodnje. Če bo šlo tako naprej, bodo končno kmete oblasti same s takim postopanjem prisilile, da bodo omejili svojo proizvodnjo samo na najnujnejše. — Kakšen direndaj pa je bil tam v jeseni, ko so svinjske pečenke postale malo bolj redke. Če pa bo šlo tako naprej, bodo pečenke vedno bolj redke in država naj kar pripravi denar za uvoz. Kaj pa bo rekel k temu ameriški davkoplačevalec, ki je omogočil Marshallovo pomoč tudi za Avstrijo, je pa drugo vprašanje. Bolj ko se oblast vtika v zasebno gospodarstvo, slabše je. Saj vidimo to v sosednji državi, katero je petletni komunistični načrt lanske leto tudi prisilil, da je zaprosila za vsakdanji kruh ameriškega strica. Če torej kmet ne bo mogel imeti več delavcev, jih bo pač odslovil. Saj ni mogoče, da bi kmet moral s svojo družino delati od zore do mraka, njegovi delavci pa bi delali samo predpisane ure.

Nadalje je tudi gotovo, da vsak zasebnik raje pri kmetu kupi mleko kakor pa v mlekarni. Tam je mleko dražje in še posneto je. In sedaj naj od tega mleka kmet plača nekaj šil. mlekarni. Kaj takega gotovo na vsem svetu ne bi našli. Saj je to ravno tako, kakor če bi mi kmetje prišli v mesto in bi rekli uradnikom: „Nekaj vaše plače morate odstopiti nam.“

Rizling in Burgundec liter 13 šil. Pregrinjala šil. 16.70, 18.90, 19.90. Kuhinjske brisače šil. 6.50.

BRUNNER

Celovec-Klagenfurt

Sedaj ko je odlezel sneg, se nam kaže po njivali precej žalostna slika. Povsod plesen, od obilice snega se je žito precej zadušilo. To zlasti tam, kjer je bilo močno razraščeno. Zato je bolj zadel oni, ki v jeseni ni prezgodaj sejal.

V pliberškem kinu so nam kazali učinek pravičnega gnojenja in pa zatiranje plevela. Videli smo, kako so pogruntali strokovnjaki neko sredstvo — dicopur. Tega sredstva se plevel tako boji, da zbeži takoj nazaj v zemljo, če ga z njim poškopiš. Torej naj se vse natakarije in hotelske pometalnice, ki so se izneverile domači vasi, vrnejo spet nazaj domov. Nič več ne bo treba ruvati osata. To sredstvo pa je dobra maža

tudi zoper kropive. Kdor pa ima ženo, ki je hujša kakor kropiva, naj jo tudi pomoči v tisto „žegnano vodo“, ki se ji pravi dicopur. Tega sredstva se bo v resnici treba poprijeti, da ne bomo za plevel kupovali umetnih gnojil.

Se nekaj bi skoraj pozabili povedati. Na dan nedolžnih otročičev lanske leto so se pri nas oglasili možnarji. Kaj more neki to biti, smo premišljevali. Saj vendar niso koga oklicali, da bi se ženil. Morda pa se le kdo ženi po „kozji veri“ ali pa po titovski (tam menda zaradi svobode nekateri državni uradniki ne smejo imeti cerkvene poroke)? Šele v nedeljo navrh smo zvedeli, kaj je bilo. Pripeljali so zvonove, sedaj še čakajo v cerkvi. Na belo nedeljo pa jih bodo menda blagoslovili. Vabimo vse od daleč in blizu, da pridejo takrat pomagat, da bomo mogli zvonove potegniti v zvonik, saj je večji preko tisoč kilogramov težek. Posebno so še povabljeni Dvorjani, saj smo že enkrat skupno obhajali podobno slovesnost.

VÖLKER MÖBEL

Kuhinje, jedilnice, spalnice in oblažnjeno pohištvo v bogati izbiri na obroke in kreditne pole (Hausratkreditschein).
Celovec-Klagenfurt, Villacherring 47

ZVABEK

V dneh od 26. do 29. marca smo imeli v naši župniji misijonsko obnovo. Pridigal je preč. g. Cvetko. Že poprej smo slišali, kako lepo je uspela obnova v sosednjih Gorenčah, ki so jo zaključili na praznik sv. Jazefa.

To je bilo za nas nekaj posebnega, ko nam je g. misijonar podajal verske resnice v nazorni in prepričevalni obliki, tako, da bi ga poslušali kar naprej. Posebno lepo je bilo pri stanovskih naukih, ki so se jih vsi posamezni stanovni polnoštevilno udeleževali. Svete zakramente so prejeli vsi župljani razen onih, ki radi starosti niso mogli v cerkev in katerih radi premalo časa g. misijonar ni mogel obiskati.

Posebno ganljivo je bilo ob zaključku misijonske obnove. Ko je po evangeliju stopil na prižnico g. misijonar, je v klenem govoru o ljubezni vzbudil vero v Najsvejši zakrament. Pred Izpostavljenim smo izpovedali vero, nato pa javno izrekli besedo odpuščanja. Bil je prizor, ki je ganil vse do solz! Ostal nam je v nepozabnem spominu. Iz srca smo peli zahvalno pesem Bogu za tako lepo obnovo, saj je bilo res pravo notranje veselje in sreča v srcih vseh župljanov.

Težko nam je bilo slovo od g. misijonarja, kateremu smo iz srca za vse nauke, trud in žrtve hvaležni vsi farani. Lepo se zahvaljujemo tudi preč. g. Zupanu, našemu dobremu župniku, da nam je organiziral to misijonsko obnovo. Prav tako tudi pevskega zboru, ki je s petjem povzdignil slovesnosti v cerkvi. Bog daj, da bi v naši lepi župniji ta obnova obrodila bogate sadove.

KORTE

(80-letni jubilej)

Na praznik sv. Jožefa so obhajali Pristovnikov oče, g. Jožef Karničar, svoj god, ob enem pa tudi 80. letnico svojega rojstva.

Res da so jim v teku 80 let postale noge težke in jim le nerade opravljajo svojo službo, so pa vendar Pristovnikov oče še čilega in vedrega duha, in so se vprav na dan svojega godu spominjali živo raznih dogodkov svojega dolgoletnega življenja. „Res, marsikaj sem doživel ta leta,“ so rekli, „kolikor starejši pa sem postajal, toliko hujše stvari so se dogajale. Tudi v teh zakotnih Kortah je zagospodarila vojna neusmiljeno, požgala mi je dom. Šele sedaj po dolgih letih imam spet streho nad seboj. Hvala Bogu pa upajmo, da za prihodnje ne pride kaj podobnega več.“

Tudi mi se pridružujemo vsem številnim čestitkam in prav iskreno čestitamo k jubileju Pristovnikovemu očetu. Ob enem pa jim želimo, da bi mogli doživeti v zdravju še višjo starost v blagor koroške srenje.

ŽITARA VAS

Opozarjamo in vabimo iskreno vse prijatelje lepe igre na prireditev „Genofefa“, ki bo na vekonočni ponedeljek, ob 2. uri popoldan v Žitari vasi v Narodnem domu.

VOBRE

V štev. 13. „Našega tednika“ smo med drugim poročali tudi o dopisu iz Vober, da se naš preč. gospod dekan Krištof Zebadin zdravi v Celovcu v bolnici pri č. sestrah elizabetinkah. Pri tem pa se je stavcu vrnila neljuba pomota, ko je eno vrsto zamenjal oziroma jo je izpustil. Izpustil pa je ravno željo vseh faranov, naj bi preč. gospod dekan čimprej ozdraveli in se spet povrnili med nas.

Medtem pa se je ta naša želja že tudi izpolnila, ker so se preč. gospod dekan že vrnil iz bolnice in bomo takoj skupaj obhajali z njimi velikonočne praznike. Ponovno pa izražamo željo, naj bi se priljubljenemu našemu g. dekanu zdravje čim bolj utrdilo.

Jugoslov. narodni plesi v Celovcu

Zadnje dni so nas iznenadile napovedi, da bo v Celovcu v ponedeljek, 7. aprila t. l., v mestnem gledališču nastopila skupina iz Beograda z narodnimi plesi. Z velikim pričakovanjem, ki so ga ustvarili dosednji kulturni nastopi Jugoslovancev v Celovcu, smo zrlj tudi temu dogodku nasproti in spet lahko rečemo: to je bil praznik za nas. Saj so nam odprli okno na naš jug, okno s pogledom na narodno kulturo naših južnih bratov, o kateri smo le premalo in včasih tudi le napačno poučeni. Gledali smo narodno kulturo Srbov, Hrvatov in Macedoncev, v kolikor se nam razodeva v narodnih nošah, plesu in petju po Vojvodini, Bosni, Srbiji in Macedoniji.

Prikazala nam jo je skupina plesalcev beograjskih delavskih prosvetnih društev „Abrašević“, „Branko Cvetković“ in „Polet“, pevci in člani ljudskega pevskega zbora „Radio Beograd“ in tamburaši in sviralci. Ta nastop je bil za nas toliko bolj mikaven, ker nastopajoči niso bili poklicni

Kolesa

znamke Steyer, Puch, Junior, Panzer in Walfenrad, v vseh barvah, za gospode in dame, v največji izbiri. Cena od šil. 780 navgor

Johan Lomšek

Fuchs-motorna kolesa. — Vsi nadomestni deli. — Cenik na željo zastoj.

Zagorje - št. Lipš, p. Eberndorf (Dobrla vas), Koroško.

plesalci in pevci, temveč lajki v teh umetnostih, tako kakor so to člani naših prosvetnih društev. Tako smo imeli lepo priliko primerjati njih kulturno udejstvovanje z našim. Misli, ki so se porajale ob tem primerjanju, bi radi objavili na drugem mestu. Tukaj danes samo povemo, da je bil ta nastop za nas posebno doživljanje lepih kulturnih svojstev naših južnih bratov. Doživljali smo toliko novega, posebnega v slikovitih raznih nošah, v živahnem ritmu in gibih številnih narodnih plesov, v postopnosti njih sestave, začenjajočih se preprosto, enostavno in stopnjujočih do silovite razgibanosti, do viška proti koncu. O pesmih, razodevajočih globoko čustvovanje v žalovanju in veselju, v glasbi s svojevrstnim melodijoznim in harmonskim bogastvom, da bi bilo vredno o tem kaj več razmišljati, razgovarjati se in pisati.

Le škoda, da ni bilo več občinstva. Zakaj ne? Saj smo že vajeni, da je ob takih prilikah gledališče prepolno. Res, da je tokrat nastop kolidiral s koncertom, kjer so izvajali Brahmsov nemški rekviem. Toda to ni tako veliko odtehtalo. Pogrešali smo naše ljudi iz podeželja. Vzrok je pač v tem, da seni poskrbelo za zadostno objavo (prirediteljem se menda ta nastop ni zdel toliko vreden, da bi bili poskrbeli za napoved v „Našem tedniku“) in tako je marsikdo to lepo prireditev zamudil, ko bi bil sicer gotovo rad prihitel v Celovec. Pa kdo je pravzaprav ta nastop priredil? Po nemških plakatih v Celovcu sodeč je prireditelj celovško mestno gledališče. Tako niti ne vemo, komu se imamo zahvaliti za posredovanje tega. Toliko bolj iskreno se zahvaljujemo vsem plesalcem, pevkinjam in pevcem in sviralcem za lepi večer, ki so ga nam nudili. Pristnost in svojskost lepe narodne kulture naših južnih bratov nas je očarala in zapisala v našo dušo lep spomin na nje.

Iz Kmetijske zbornice

Dne 1. aprila je bila seja glavnega odbora Kmetijske zbornice. Odbor ima 12 članov, med temi je tudi zastopnik Kmečke gospodarske zveze (Janko Ogris). Za predsednika odbora je bil izvoljen predsednik deželne kmetijske zbornice (Herman Gruber).

Ker je prejšnji direktor zborničnega urada, sek. svet. dr. Kopetz, odšel nazaj v kmetijsko ministrstvo, je imenoval odbor za novega direktorja zborničnega urada dvornega svetnika dr. Jos. Stotterja. Njegov namestnik je dr. Jos. Heint.

Kot delokrog glavnega odbora je bil določen:

1. Priprava za zborovanje glavne skupščine Kmetijske zbornice;
2. imenovanje zastopnikov Kmetijske zbornice;
3. izdajanje strokovnega glasila Kmetijske zbornice;
4. sklepanje o poslovniku Kmetijske zbornice.

Glede izdajanja strokovnega glasila Kmetijske zbornice so bila mnenja zelo različna. Doslej je list izhajal tedensko na 16 straneh. Ako bi list prejemale vsi člani Kmetijske zbornice, bi znašali stroški za izdajanje lista letno 880.000 šilingov. Ker s tako vsoto Kmetijska zbornica ne razpolaga, predlaga predsednik, naj bi list izhajal štirinajstredno na 16 straneh, kar bi stalo letno 460.000 šilingov.

Nekateri člani odbora so zagovarjali tedensko izdajo lista, ker je samo tako mogoče redno obveščati kmete zlasti glede cen, pa tudi o raznih ukrepih Kmetijske zbornice. — Proti temu predlogu pa so drugi spet zagovarjali, naj bi izhajal list vsakih 14 dni, ker za našega kmeta niso glavno omenjene objave; list naj bi našemu kmetu posredoval predvsem potrebno strokovno izobrazbo.

Zastopnik Kmečke gospodarske zveze je v tej zvezi poudarjal potrebo, da ima strokovno glasilo Kmetijske zbornice slovensko prilogo. Zastopnik Kmečke gospodarske zveze je poudarjal, naj bi dobili slovensko prilogo vsi člani Kmetijske zbornice v velikovškem okraju in člani iz jezikovno mešanega ozemlja v celovškem, beljaškem in šmohorskem okraju. Proti temu predlogu je bil zbornični svetnik Jos. Steiner, ker bi po njegovem mnenju pomenilo to, da hoče Kmetijska zbornica nasilno slovenizirati, kakor trdijo Slovenci, da jih hočejo drugi nasilno germanizirati.

Podpredsednik odbora, inž. Maierhofer je bil sicer tudi načelno za slov. prilogo, vendar pa je predlagal, naj dobijo to prilogo samo oni člani Kmetijske zbornice, ki

to prilogo želijo. Da bi se izognili temu, da dobivajo slovensko prilogo tudi taki, ki te priloge nočejo, naj bi okrajne kmečke zbornice sestavile v sodelovanju s krajevnimi kmečkimi odbori seznam članov kmetijske zbornice, ki bi želeli slovensko prilogo strokovnega glasila Kmetijske zbornice.

Pri sklepanju o poslovniku Kmetijske zbornice je zastopnik Kmečke gospodarske zveze zahteval, naj bo v zbornici slovenski jezik enakopraven z nemškim. To bi vplivalo na pomirjenje v deželi in tako bi bilo tudi odpravljeno zapostavljanje enega dela prebivalstva. Zato naj bi bila raba slovenskega jezika v okrajnih kmečkih zbornicah dovoljena vsakemu, ki se hoče slovenskega posluževati. Doslej se je večkrat zgodilo, da kmetje v uradih Kmetijske

Opremo za kuhanje žganja bakrene kotle

vedno in v dobri kakovosti dobavlja

KURT MARKTL & CO.

kmetijski stroji in nadomestni deli

Celovec - Klagenfurt, St. Peter, končna postaja obusa Völkermärker Strasse Nr 117

zbornice niso mogli slovensko govoriti, ker uradniki slovenske niso znali ali pa je niso hoteli razumeti. Zaradi tega je prišlo večkrat do tega, da uradnik ni prav razumel kmeta, kmet pa ne uradnika in večkrat zato kmet ni dosegel tega, kar je dosegel hotel. Nihče ne more namreč v tujem jeziku govoriti tako, kakor v svojem materinem jeziku. Zato naj bi bil slovenski jezik v zborničnih uradih enakopraven.

Predsednik Gruber na to odgovarja: „Poskrbeli bomo, da bodo po zborničnih uradih tudi slovenski uradniki in tako bodo slovenski kmetje mogli govoriti tudi v slovenskimi v uradih Kmetijske zbornice.“

Nato je ponovno zahteval zastopnik Kmečke gospodarske zveze Janko Ogris, da se pravica rabe slovenske v zborničnih uradih tudi v poslovniku prizna.

V ponedeljek, dne 31. marca, je bila seja poljedelskega odbora, v torek, dne 1. aprila, seja agrarno-političnega odbora in v sredo, dne 2. aprila, seja živinorejskega odbora. Iz obsežnih in zanimivih poročil na seji teh odborov je bilo razvidno, kako potrebna ustanova je Kmetijska zbornica za vsakega kmeta. Ta poročila in razprave o njih pa so tudi pokazale, kako potrebno je, da bi se tudi naši kmetje za delo v Kmetijski zbornici bolj živo zanimali. Tako ne bi samo plačevali znatnih zneskov za delo Kmetijske zbornice, ampak bi imeli tudi čim več koristi od te kmetijske ustanove.

Velesejem v Lipskem

Ena najstarejših trgovskih ustanov za izmenjavo blaga med posameznimi deželami v Srednji Evropi je gotovo velesejem v Lipskem (Leipzig). Saj so ti sejm stari že preko 700 let. — Če so pa bili sejm važni v prejšnjih časih, so toliko bolj pomembni še danes, ko posredujejo izmenjavo blaga med deželami Zapada in deželami Vzhoda. Leipziški velesejem je vsled osrednje lege v srcu Evrope že dolga desetletja most sporazumevanja med različnimi gospodarskimi sistemi, ki hočejo izmenjavati svoje proizvode.

Velesejmski prostor v Leipzigu zavzema 80.000 m² površine v sredini mesta, odprt pa bo letos od 7. — 17. septembra. Razen tega pa je za tehnični del velesejma predvidenih 13 velikih paviljonov, ki zavzemajo skupno še 95.000 m² površine.

Gotovo je, da bo na leipziškem velesejmu zavzemala največ prostora nemška industrija in nemška obrt. Nato pa bo sledila po velikosti razstave Sovjetska zveza ter za njo vse dežele ljudskih demokratij. Bodo pa se udeležile tega velesejma s posameznimi in skupinskimi razstavami tudi dežele Zapada.

Iz dosedanjih prijav razstavljalcev iz vseh držav je mogoče sklepati na veliko važnost in na veliko privlačno silo tega velesejma. Uprava velesejma pa skrbi s čim boljše ureditvijo prometnih zvez z vseh strani Evrope in tudi s prekomorja za omogočenje neoviranega obiska te mednarodne prireditve.

Letos bo na jesenski razstavi v Leipzigu

prvič prirejena tudi tehnična razstava in vzorčni sejem, ki bosta omogočala obiskovalcu iz zapadne Evrope vpogled v gospodarsko življenje in ustvarjanje vzhodne Evrope. To pa bo gotovo pripomoglo do vzpostavitve novih trgovskih zvez med Zápdom in Vzhodom.

Koroški sejem

Prva koroška razstava, ki bo letos v Celovcu v času od 7. do 17. avgusta, bo v znamenju razstave lesa in lesnih izdelkov. To naj bi bil začetek stalne avstrijske lesne razstave.

Za tako razstavo pa je gotovo najbolj poklicana za prireditelja stalnega avstrijskega lesnega sejma zaradi svoje zemljepisne lege, ker meji na Italijo, na Balkan in je v bližini Levante. Vsemu avstrijskemu izvozu lesa, pa bo samo koristilo, ako bo izvozna trgovina lesa osredotočena v ustanovi, kakor je sejmski urad.

V letu 1950 je dosegel izvoz žagarske industrije, lesno predelovalne industrije in papirne industrije 70,4% vsega koroškega izvoza.

Razen tega je Koroška najbolj poklicana za prireditelja stalnega avstrijskega lesnega sejma zaradi svoje zemljepisne lege, ker meji na Italijo, na Balkan in je v bližini Levante. Vsemu avstrijskemu izvozu lesa, pa bo samo koristilo, ako bo izvozna trgovina lesa osredotočena v ustanovi, kakor je sejmski urad.

Našim gospodinjam

Varujemo obleko pred molji

Moljeva samica leže jajčeca največ v toplih pomladanskih in poletnih mesecih. Iz njih se zleže ličinka, ki kar prosto po blagu leze. Zato bi bilo za njih zatiranje najbolj učinkovito sredstvo pogosto iztepanje in krtačenje. To opravljamo ob sončnem vremenu in če le mogoče zunaj. Gosenice, ki neovirano žro, se zabubijo. Izglede samice blagu direktno ne škodujejo, ker blago raztrgajo le ličinke.

Molj se najrajši zadržuje v zatohlih in zaprtih prostorih. Preprih, sonce in zračenje ga ovira pri njegovem uničevalnem delu. Krtačenje in zračenje pa da gospodinji veliko dela. Zato je najbolje zimsko perilo in obleko tako shraniti, da molj do obleke ne pride. V ta namen vzamemo primerno veliko zaboj. Znotraj zatlačimo špranje in razpoke z zmesjo razmočenega papirja in gipsa. S cunjjo, v terpentini ali karbolini namočeno, zaboj znotraj temeljito izbrisemo in z ovojnim papirjem prelepimo. V tako pripravljen zaboj zložimo: perilo, nogavice, rokavice, koce, obleko itd. Dobro je, če vsak kos posebej v časopisni papir zavijemo. Vmes navadno damo znana kemična sredstva, s katerimi molje preganjamo. To je naftalin, kafa; terpentin, formalin, globol itd. Sredstva, ki so v obliki soli ali prahu, toliko povečemo v krpic, kolikor jih s tremi prsti primemo. To damo v rokave in med obleko na notranji strani. Ni pa priporočljivo ta sredstva sipati po obleki.

Za moške obleke, suknje in ženske plašče pa so bolj primerne papirnate vreče. V nje obesimo plašče ali obleke in vreče zgoraj zalepimo. Tudi omare, v katerih imamo zimsko obleko shranjeno, ako le mogoče, pripravimo tako, kakor prej omenjeni zaboj za zimsko perilo in odeje.

Od prej omenjenih, preizkušenih sredstev, je primeren „globol“, ki se počasi v plin spreminja. Zelo dober je formalin, ki ga v odmašeni steklenici postavimo spodaj v omaro. Vrata omare dobro zapremo in še od zunaj vse špranje dobro zamašimo. Ako bi vkljub skrbni pripravi, v omari le kakšen molj ostal, ga oster plin formalina takoj uniči.

Krna s stresanjem najprej dobro izprašimo. Najprej očistimo krzna temne barve s toplimi pšeničnimi otrobi. Z njimi jih

drgnimo po dlakah in proti njim. Ako je krzno močno umazano, otrobe z bencinom navlažimo. Nato pa dobro stresimo in, če so dlake kratke, tudi po dlakah prekrtačimo.

Krzna svetle barve in pa bela čistimo z zmesjo krompirjevega škroba, z bencinom ali z zmesjo žgane magnezije in bencina.

Za krzna imajo krznarji s pločvino obite zaboje s pokrovi, ki se tako dobro zapro, da molj nikjer notri ne pride. Zato imajo mnoge gospodinje krzna kar pri krznarju shranjena. V domačem gospodinjstvu, pa dobro prečiščena krzna lahko vložimo v primerno velike in prelepljene škatlje. Vmes denimo časopisni papir in v krpic zavezana sredstva proti molju.

Pernice, blazine in podobno, kar imamo namen čez poletje shraniti, s stepanjem dobro prečistimo in prepojimo z „eulanom“. Navodilo je na zavitku, v katerem je 10 dkg tega sredstva. Poleg omenjenih sredstev, so pa še razna nova, ki jih po priloženem navodilu uporabljamo.

Kjer je v žimnicah volna, je treba žimnico ne le vsak dan obrniti, pač pa istočasno tudi skrtati. S tem sproti odstranimo jajčeca, ki jih je samica tekom 24 ur na žimnico odložila.

Iz stanovanj pa molja preženemo z zračenjem, preprihom in žveplanjem. Radi se molji vlovijo tudi v posodice z močno solno raztopino, ki jo kar na omaro postavimo. Poznam gospodinjo, ki je imela na oknu med lončnicami po eden ali dva lončka kopriv vsajenih. Trdila je, da molj vonja po koprivi ne prenese.

V naprednih državah pa menda že izdelujejo volno, ki jo tudi kar v tovarnah prepojijo s sredstvi, ki blago obvarujejo pred molji.

POPRAVEK

V zadnji številki „Našega tednika“ se je v članku Velikonočne potice na str. 6 vrnila huda napaka. Pri opisu cimetočnega nadeva za potice je rečeno, da je treba vzeti 1 kg surovega masla. Iz lastne skušnje in iz opisa drugih nadevov so gotovo gospodinje same ugotovile, da si je tokrat tiskarski škrat privoščil le preveč mastno. Vzeti je treba le ¼ kg surovega masla.

Dogovor o elekt. sili med Avstrijo in Jugoslaviji

Evropska komisija združenih narodov sporoča, da je bila dne 27. in 28. februarja na Bledu konferenca o razdelitvi električne energije med Avstrijo in Jugoslavijo. Konferenci je predsedoval načelnik oddelka za energijo pri Evropski komisiji združenih narodov, Pierre Sevette.

Jugoslavija se je že večkrat pritožila, da zaradi obratovanja dravskih elektrarn v Zvabeu in v Labudu nastajajo težkoče za jugoslovanske dravske elektrarne v Mariboru in na Fali. Iste težkoče bodo tudi v elektrarnah v Vuzenici in v Dravogradu; ti dve elektrarni še nista dogotovljeni. Razen tega se je Jugoslavija tudi pritožila, da je zmanjšana množina vode v Dravi z odvodom dela vode iz porečja Drave v elektrarno v Kaprunu.

Do končnega sporazuma na tej konferenci še ni prišlo in se bodo razgovori nadaljevali na Bledu meseca maja. Vendar pa je že pristala Avstrija na nekatere jugoslovanske zahteve. Avstrija je pripravljena urediti obratovanje dravskih elektrarn tako, da bo omogočeno jugoslovanskim dravskim elektrarnam učinkovitejšo delo. Nadalje naj bi skupna jugoslovansko-avstrijska komisija proučila vprašanje boljše izrabe dravskih vodnih sil. Avstrija je tudi pripravljena plačati precej znatne zneske kot odškodnino Jugosl. za škodo, ki so jo povzročile s svojim obratom avstrijske dravske elektrarne. Končno je bil v načelu dosežen sporazum o dobavi toka iz Jugoslavije

v Avstrijo in o morebitni udeležbi Avstrije pri izgraditvi elektrarn v Jugoslaviji.

Iz prednjega je razvidno, da bi moglo priti do skupne uprave dravskih elektrarn v Jugoslaviji in v Avstriji. S tem bi bila omogočena boljša izraba dravskih vodnih sil.

ELEKTRIFIKACIJA V JUGOSLAVIJI

Jugoslovanska proizvodnja električne energije znaša okrog 2,7 milijard kilovatnih ur na leto. Na vsakega prebivalca Jugoslavije pride torej letno 173 kilovatnih ur električne energije.

V načrtu je, da dogotovijo letos in naslednje leto še 32 vodnih elektrarn, s čemer bi bil takozvani „prvi program jugoslovanske elektrifikacije“ dosežen. Po tem načrtu naj bi dosegla proizvodnja električne energije 4 milijarde in 681 milijonov kilovatnih ur, to je 290 kilovatnih ur na vsakega prebivalca.

Še letos bodo gotovi: prvi agregat (v načrtu so trije) velike elektrarne Vinodol na Hrvaškem, nadalje Sapunčica in Dosnica v Macedoniji, Ovčar Banja in Raška v Srbiji, Moste in Medvode v Sloveniji ter Slap Zete v Črni gori.

RASTLINE V UMETNEM VREMENU

Znanstveniki v Združenih državah sadijo rastline v umetnem vremenu, da spoznajo, v katerih prilikah lahko posamezne rastline dosežejo najboljši pridelek. Izbira primernih rastlin za primerno podnebje naj bi postala skupna last kmetovalcev svobodnega sveta.

Ko spoznajo, katere rastline se lahko najbolj prilagodijo podnebjju, se po poročilu revije „Westways“ lahko odprejo nove možnosti za pridelovanje hrane po vsem svetu.

SVETOVNO PRVENSTVO V ORANJU

Na mednarodni konferenci, katero je nedavno sklicala Britanska zveza oračev, so izvolili začasen odbor, v katerem so predstavniki Velike Britanije, Kanade, Nizozemske, Švedske in Irske, ki naj pripravi pravila za mednarodno tekmo oračev.

OB VSTAJENJU

V Francetovi notranjosti je neusmiljeno vrtalo. Zdela se mu je, da se podira vse, kar je dolga leta gradil s strastno zagrizenostjo. Moral je priznati sam sebi, da tedaj, ko je gradil, ni delal iz popolnega prepričanja. Neka prevzetna samozavest ga je gnala, da je šel preko staršev in ko se je oženil, preko žene in že tudi preko svoje vesti. Saj je obupno čutil zadnja leta, da je pomagal graditi le velikansko ječo svobodi in vesti, pa je bil preponosen, da bi priznal sebi, kaj šele drugim. Z mrzlo, oholo doslednostjo je šel preko opominov umirajočih staršev. Zdaj se mu neusmiljeno zabada v dušo njih poslednje besede kot trni, vedno bolj globoko, vedno bolj boleče.

Šel je preko tihega trpljenja vdane, ponižne žene. Vedel je, kako jo boli, ko je pustil cerkev in molitev, ko je odobral vse, kar se je godilo v teh letih. Hirala je in pred letom jo je pokopal. Zdaj ga pečejo njeni ugašajoči pogledi; njene komaj slišne besede zadnjih ur so se razživele v njem do krikov, ki jih ne more udušiti več.

Dva otročiča mu je pustila, Majdo in Franceta. Iz njunih oči ga gleda ona, iz njunih besedi čuti njene plahe očitke in opomine.

France je sedel zamišljen nad potjo na prelazu v Držine. Leščevice je cvetelo okrog njega. Jetrniki, vijolice in trobentice so oživljale prebujene bregove. Na eni strani je globoko doli šumela Sava in od časa do časa se je čulo drdranje vlaka po dolini. Na drugi strani pa se je v soncu ponosno bleščala zagorska cerkev. Kar ni mogel odtrgati pogleda od nje, kot bi ga nevidna sila začarala, mu je bil pogled ujet. S silo je povsili glavo v tla. Čutil je, kako mu kljuje v sencih in v srcu neusmiljeno vztrajno: Nápak, nápak, nápak — zgrešeno, zaženo, zgubljeno. Čutil je, da mu moči pešajo, da mu je ves ponos splahnil.

Dobro je čutil, da mu je samo cerkev tam doli in vera, ki mu je iz cerkve in staršev zrasla, pomagala, da je bil pošten fant, ki je imel ugled in zaupanje, da se ni pogreznil v odvrtno ogabno močvirje, ki se je širilo tam, koder vpliva cerkve ni bilo.

Dobro je sedaj tudi videl, da se je umazanost tega močvirja razlezla v nedogled in je ni roke, ki bi jo zaustavila. Tudi sem gori v hrib leze, tudi v njegovo hišo, nad njegovo Majdo, Franceta...

Stresel se je, vstal in se skušal raztresiti. Tedaj je zaslišal klice: „Ata, ata!“ Vsa razgreta je pritekla Majda in začudeno obšla. „Ata, kaj ti je, ko tako čudno gledaš?“ „Nič, Majda, nič,“ se je skušal prijazno nasmejati.

Prav k njemu se je pritisnila in ga pogledala. „Kaj bi rada, Majda?“ „Oh, ata, ali naju boš peljal molit božji grob, tako rada bi ga videla, pa France tudi.“

Francetu je legel oblak preko obraza. Majda se je zdrznila, roke so ji padle ob životek.

Pa se je znašel France. „No, Majda, le dobre volje bodi, saj bomo šli jutri. Danes je veliki četrtek, še ni tako lepo, bo jutri lepše.“ Majdi se je zaiskrilo oko, kot rosna kaplja v jutranjem soncu. Že je zbežala iskat bratca, da mu pove, da bosta lahko šla.

Peter se ni gnal zavoljo tega. Preveč je bil miren, preveč že obrzdan od matrine volje, da bi bil zmožen kakšnega upora. Lojze se je včasih obregnil obenj, toda Peter se je samo smehljaj. Počemu naj bi se razburjal? Tega ni mogel razumeti.

Kakor je bil sicer Lojz na zunaj prav tako miren kakor Peter, je bil vendar ves drug. V mlajših letih se je vendar nekajkrat udaril s fanti. Peter se je samo enkrat, to je bilo takrat na Razpokah. Potlej se je tudi Lojz potegnil vase. Šepavost ga je grizla, čeprav tega na zunaj ni kazal. Včasih se je celo sam ponorčeval iz svoje hibe. Toda ob vsem se je vendar čutil zapostavljenega. Manj je vreden kakor drugi. Dekleta, celo bajtarska, se ga ogibajo, plesati ne more, prikrajšan je za tisto, kar je drugim fantom dano.

Najhujše je bilo Lojzu vsako leto ob naborih. S Petrom nista bila potrjena, čeprav sta imela mere dovolj. Njega so odbili zavoljo noge, Petra pa menda zavoljo širokih stopal, s katerimi je tako nerodno racal. No, Peter se zavoljo tega ni gnal. Kaj pa je tako lepega pri vajakih? Gonijo te sem in tja, da si vsak dan moker. Lojzu pa vendar ni bilo vseeno.

Letos jih je bilo nekaj precej na naboru. Grogorjeva kvarna, ki ga Lojz ni mogel, Gorjanov, Kačnikov in Poljanarjev.

Ko so v noči pred naborom peli po vasi, je bil Lojz kar bolan. Za bajto je sedel in skoraj vokal. Zdaj se bodo fantje razdelili pod okna in pobrali pušeljce za jutri.

On ga ni nikoli dobil. Nenadoma mu je rinilo v glavo, da so vseh teh križev kriva mati. Privezana sta na bajto z vrvo. Ne moreta priti izpod matrine oblasti. Kmalu bosta kakor strica.

Vzdignil se je in odšel v bajto. Peter je sedel za mizo, mati so še nekaj brnjali po omari.

Drugo jutro ju je peljal. Čudna razdvojenost je v njem rasla od koraka do koraka. Po eni strani ga je bilo sram, da bi se skril pred vsakim, ki ga je srečal, po drugi strani je vpilo v njem: Vse je laž, strašna prevara! Trudno je stopal mimo hišic po bregu, na kratko odgovarjal ljudem, ki so jih srečali, na trgu ob cerkvi je videl znane obraze: Nasmejane, razočarane, potrte, tope —. Kam bi se vstopil?

Med tiste, ki so nasmejani, ki so otroke pripeljali kot v gledališče? Zagabilo se mu je. Naravnost v cerkev je stopil. Težak mu je bil korak. Koliko časa že ni videl svetega Petra in Pavla v glavnem oltarju.

Na levo od glavnega oltarja je bil postavljen božji grob. Poiskal je prostor za otroka in se postavil v ozadje. Mrk je bil v obraz, čutil je vso težo velikega petka v sebi. „Vse sem pokopal,“ mu je vrtalo v srcu, „vse kar je bilo lepega, dobrega v meni. Zdaj sem kakor judovski stražar ob grobu.“

Bliskovito je šla pred njegovimi očmi slika za sliko iz otroških let. Cvetna nedelja, ko je bila prostorna cerkev kakor vrt bršljana, zelenike, brinja in oljk v butarah, iz katerih so žarele pomaranče in jabolka. S kakšnim občutkom je poslušal branje Jezusovega trpljenja.

Na veliki četrtek je hodil ob očetu. Mogočne, neustrašene postave je bil. Še vedno ga vidi, kako verno gledajo njegove oči v župnika, ki prenaša sv. Rešnje Telo v stranski oltar k sv. Barbari. Nobena pikra beseda ga ni omajala, nobena grožnja prav do smrti. France je čutil, da mu postaja vroče od sramu.

Veliki petek. Da, ta dan je preklečal celo uro pred božjim grobom tiste čase. Doživljal je prav iz srca strahoto smrti samega Boga, da je potem zares tudi iz srca doživel veselje vstajenja na veliko soboto. Blagoslov jedi, slovesno pritrkavanje, procesija, godba, zmagovalne velikonočne pesmi. Vse je pokopal, vse počiva, on je judovski stražar. Pa ti stražarji so popadali na tla ob vstajenju in potem proti prepričanju lagali. Francetu sta se tresli nogi. Obrnil je oči po cerkvi, da bi se raztresel.

Blizu Majde in Franceta je zagledal Ančko. Še iz šole je je poznal. Norca so se delali iz nje, ker je šepala. Pa nikdar ni slišal tožbe iz njenih ust.

Njen obraz je bil lep kakor angelski. Oči so ji bile uprte v zagrnjeno monštranco. Ob sebi je imela dva otroka svojega brata. Tudi tema dvema je umrla mati in sta zdaj imela mačeho. Nepremično sta gledala zdaj Ančko, zdaj monštranco.

Tedaj je Ančka vstala. Prijela je otroka za roke in ju odpeljala po cerkvi pred oltar rožnenske Matere božje. Tam so še za trenutke pokleknil in odšli. France je tudi stopil po Majdo in Franceta. Nezavestno se mu je upognilo koleno pred Najsvetejšim, ko je odhajal.

Pred cerkvijo se je ozrl. Proti pokopališču gori je videl šepati Ančko z otrokoma.

„Se na mamin grob bomo šli,“ je rekel otrokoma. Po poti med grobovi se je zibala postava Aničina. Otroka sta se stiskala k njej, kot bi bila njena. Ostala je ob grobu. Otrokoma je zašepetala na ušesa. Sklenila sta roki in se pokrižala. Tudi sama se je pokrižala.

Francetu se je zbudilo v srcu nekaj mehkega. Spomnil se je svoje matere, kako ga je skrbno in ljubeče křižala, spomnil se je žene, kako se je kot angel sklanjala nad otroka in ju křižala ob njegovem posmehu. Zbudila se mu je misel, kako bi bilo lepo, da bi njegova dva otroka polagala spat spet dobra ljubeča roka in jih pokrižala in da bi tudi čez njegovo čelo te ljubeče roke naredile križ in mu prinesle mir. Naslonil se je na spomenik. Otroka sta že šla med grobovi dalje. On je obstal sam, zamišljen.

Hoja ga je zdramila. Po stezi proti grobu je šla Ančka tudi z njegovima dvema. Vsi štirje so hoteli biti čim bližje ob njej. Zdela se je, da ljubeznivost in dobrotu izžarevata iz nje in vlečeta nase.

Obstala je in ga pogledala: „Bog daj, France! Si tudi prišel sem.“ Iz oči ji je sijalo usmiljenje.

„Da, prišel sem. Otroka sta me prosila, da bi šla molit božji grob, pa sem stopil še sam. Tako se čudno praznega čutim, dolg čas mi je.“

Šli so s pokopališča ven. Otroci so se razleteli po bregu. France in Ančka sta sedla na klop ob poti.

„Da, da, strašno sem sam, odkar mi je umrla Francka,“ je skoro zdihnil. „Kako mirno in srečno življenje bi lahko imel, zdaj pa nimam jaz nič in otroka nič.“

„France, nič ti nočem očitati, pa vendar povem ti pa tudi naravnost, da si bil tudi sam kriv. Rada te je imela, neskončno rada otroka, veš pa, da je tudi še nekaj rada imela čez vse, kar si ji ti hotel umazati, osmešiti, vzeti. Zato je trpela, jaz vem, koliko, ker mi je povedala. Jaz takega življenja nikoli ne bi marala, pa če bi mi zlato hišo ponujali. Rajne sem sama, pa imam mirno, zadovoljno in srečno srce, ker vem, da me varuje in vodi božja roka.“

France je sklonil glavo, nehoti je zardel kot šolarček, ki so ga pokarali.

„Potem, Ančka,“ je nekako obupano spravljal iz sebe, „bi se tudi mene ne usmilila in mojih otrok, če bi te prosil, da pridi k nam.“

„Mislim, da sem prej dovolj natančno povedala,“ je Ančka nekoliko s tresočim se glasom odgovorila in obrnila glavo proti otrokom.

„In če bi se obrnil, če bi mislil in delal kot ti?“

„Ne maram, da bi se obračal samo radi mene, potem je boljše, da si, kar si!“

„Ančka, tako ne mislim! Že dolgo kljuje v meni, že dolgo čutim, da nimam prav, kako se to upira moji pameti. Ali misliš, da bi danes v cerkev prišel, če ne bi čutil tega, če ne bi že v duhu spet pripognil ko-

lena in glave pred Tistega, katerega sem hotel tajiti. In če sem te prosil, sem te prosil zato, da mi boš do tega vstajenja ti pomagala. V cerkvi sem te videl, zdela se mi je, da gledam angela, ki bi tudi mene vodil in varoval stranpoti.“

Ančki so zažarela lica in močno ji je bilo srce. Besede so jo dirnile. Čutila je resnico, odkritost in pripravljenost. „France, saj ti verjamem, da imaš danes dobro voljo; pa veš, s kom hodiš, kje delaš, pa te bo spet, če ne več prevzetnost, pa človeški strah, ko se ti bodo smejali, se norca delali in ti grozili, premotili; tega se bojim, ker sem sama to dobro čutila in še poskušam.“

„Ančka, sem premislil in se ne bojim. Poznam vsakega in bom znal povedati vsakemu. Saj jih je silno veliko, ki so meni podobni!“

„Pridi jutri k procesiji! Saj bo na tistem, ne tako kot včasih, vstajenje pa je le, morebiti bom že preudarila!“

Vstala je, poklicala otroke in pozdravila. France je gledal za njo z otroki.

„Oh, zakaj nimamo pri nas nobene take Ančke,“ je pogledal France na ata. „Da, da,“ je France glasno poudaril, „lepo bi bilo, otroka, lepo molita, pa jo bomo morada dobili.“

Zvečer na veliki petek je France po dolgih letih spet pokleknil in z otrokoma molil, potem ju je v postelji pokrižal. — Zaspal je ob mizi, naslonjen na roki...

Velika sobota...

Zvečer je bil v cerkvi. Mogočno je zadonela duhovnikova aleluja. Čutil je, da vse ponižanje, vse sramotenje in preganjanje pade v nič ob zavesti zmage in vstajenja božjega. Kako ponižanega in majhnega se je čutil, pa obenem tako srečnega, velikega in močnega v zavesti, da se je spet dokopal in oklenil večne Resnice.

Iz polnih prs je zapel kot nekdanj velikonočno pesem. Ni ga vzdržalo. Šel je med pevce na mesto, kjer je stal nekoč. Umaknili so se, kot bi ga čakali, kot bi vedeli, da bo prišel.

Po procesiji je počakal Ančko. „Kako bo, Ančka,“ jo je poprosil.

„Nič nimam proti, France, do mene si bil vedno dober, že od šole naprej, samo par mesev potrpi, da uredim vse potrebno. Samo če te ne bo sram pohabljenke.“

„Ančka, ali sem ti že kdaj očital. Zame si več vredna kot vse, taka kot si zmeraj bila in si tudi v teh časih ostala. Ob tebi bom, mislim, tudi jaz tebi podoben postal in kar je glavno — otroka.“ Francetu se je tresel glas. „Danes mislim, da je po dolgem času prvič vesela tudi Francka, moja rajna, saj vem, da nespametno govorim o nebesih, pa se mi vendar zdi, da je res, Ančka. Okrajšaj tiste mesece in na Držino prinesi sonce miru in sreče.“

„Kakor bo Bog dal, France, pozdravljen bodi in močan. Vesele velikonočne praznike, da bi jih spet preživel kot včasih.“

„Bom jih, Ančka; vem, kaj te še boli. Pa mislim, da sem že toliko vstal, da bom otrebel še zadnji prah in zadnje vezi. Tudi tebi srečne in vesele, pa name ne pozabi.“

France je tiste dni obhajal pravo vstajenje in pravo srečo.

N. Z e m l a k

„Hudič pa tako življenje!“ je zaklel.

Prvič, da je planila ihta iz njega. Rakarica je zabolšala v sina, še Peter se je neprijetno zganil in se preplašeno zastrmel v brata.

„Ti kaj ni prav?“ se je našobila Rakarica. Ni bila vajena takih besedi.

„Kaj pa imam od življenja? Pobijam se po gmajnah in garam kot črna živina. Počemu?“

„Če ti ni všeč, si laho prebereš.“

Rakarica je vedela, kako mora začeti. Peter se je zdrsnil in zastrmel v brata. Pozabil je požreti slino in zdaj so se mu potegnile po bradi. Peter jih je obrisal z rokavom raztrganega suknjiča.

„Nisem rekel, da mi v bajti ni všeč,“ se je počasi umikal Lojze. „Toda res pa je, da sva s Petrom odrinjena od vaških fantov.“

„Nisem jaz kriva,“ se je ujezila Rakarica.

„Tudi,“ je nenadoma siknil Lojze. „Vedno naju devate nazaj.“

Zdaj je Rakarica planila pokonci.

„Kaj? Koga devljem nazaj? Vem, kaj te žuli. Pa se oženi. Sem ti kdaj rekla, da se ne smeš? Ti še hodiš abotnosti po glavli!“

Lojze je vedel, da je vsako borbo z materjo že vnaprej zgubil. Nikoli ni boja gnal do konca. Kakor hitro se je Rakarica razburila, je Lojze obmolčal in samo še poslušal matrine izbruhe.

„Seveda, deklič ti diše. Švedra! Le katera te mara. Vesel bodi, da imaš mene. No, ko mene ne bosta več imela, bosta že videla, kaj se pravi.“

Vedno se je tako končalo. Rakarica je udarila po obeh, čeprav se Peter ponavadi sploh ni vtikal v pogovor. Potlej so molče sedeli. Rakarica je še nekajkrat globoko vzdihnila, kakor da se pripravlja na vek, Peter je

bedasto bulil v brata, Lojz pa brez besede s prsti bobnal po mizi.

Tako se je vedno končal vsak prepir pri Rakarju.

Po naboru se je Lojze potegnil vase. Ko so fantje odhajali v vojake, so noč pred odhodom spet skoraj vso prepeli. Petje je valovilo tja do Rakarja, se zibalo pod Lojzevim oknom, pljusnilo spet nazaj v vas pa se znova dvignilo.

Lojz se je z obema rokama grabil za okenske križe in v grlu ga je davilo. Saj mu je bilo vsako leto tako, toda tako kot letos še nikoli. Kako vse drugače bi lahko bilo! Pa je švedra, šepavec, Rakarjev, ki ga nihče nima k mari.

Je Grogorjev kaj več? Nič. Potrjen je in to noč bo dobil pušeljce. Res, z Maričko sta šla vsaksebi. Je videla, da se smoli okoli vsake ženske. In materi ni bila všeč, ker se ji ni dala preveč komandirati. Pušeljce bo pa le dobil Grogorjev. Saj je dosti oken.

Toliko, kolikor je pretrpel Lojz na dan nabornikov, ni pretrpel še zlepa kdo. Nobenega obstanka ni imel. Kolovratil je okoli bajte, nekajkrat odšvedral v vas pa se koj spet vrnil. Ni prenesel pogledov, ki so ga žgali. Saj mu nihče ni rekel, toda videl je, kako fantje strmole vanj. Grogorjevega, ki je hodil kakor petelin po vasi, bi najraje mahnili. Koliko ga pa je! Nič. Pa je potrjen. Dvakrat več je Rakarjevega. Pa se ti Grogorjev nosi kakor da je vsaj gruntarski.

Ko so fantje odšli in so obvekana dekleta zginila, je v Lojzetu vsaj malo odleglo. Vsaj pred očmi ni imel tistih košatih krivcev in tistih pušeljcev, ki so jih natrgale dekliske roke. Grogorjev porogljivo smeh je utihnil in Jamnik se je vrnil v svoj mir. Noči niso bile več tako prešerne, mesec je zaman čakal na pesem in na vriske, puščoba se je potegnila pod dekliska okna.

(Dalje prihodnjič)

Ob desetletnici

V zgodovini vsakega naroda so dogodki, ki živijo v narodu, ki so živ del ustnega izročila iz naroda v rod in so tudi zapisani v vsaki narodni knjigi.

Bitka na Kosovem polju leta 1369, kjer je bil srbski narod najbolj ponižan, je dala narodu novega zagona. Bitka pri Stalingradu je ruski narodu dala novih moči.

Tak dogodek pa je v zgodovini koroških Slovencev brez dvoma april 1942. leta. Razni poskusi, kako zbrisati koroške Slovence iz zemlje, so bili tekom stoletij storjeni in lahko ugotovimo, da nobeden ni uspel. April 1942 pa je prinesel načrtno pot, kako germanizirati slovensko zemljo. Izeliti je treba slovenske družine, razlstiti njih zemljo, ljudi poslati na prisilno delo v sredino takratne velike Nemčije.

Nekateri so mislili, da so z izseljevanjem našli pot do dokončne rešitve narodnostnega vprašanja na Koroškem, drugi so se veselili, da pridejo tako poceni do plena. Bili pa so tudi pri Nemcih ljudje, ki so

Izseljenci na blinško nedeljo 1942 na Hesselbergu

nasilje obsojali, ker je pri njih že tedaj prevladalo mnenje, da nasilje nikdar problemov za stalno rešiti ne more. Po vseh naravnih zakonih mora roditi nasilje le novo nasilje, krivica le novo krivico. Za tiste, ki so delali načrte te izselitve, so bili dogodki aprila 1942 samo pričetek velike akcije „Macht mir das Land deutsch“.

Dejstvo, da so pripravili za obletnico prvega izseljevanja, za leto 1943, drugo večjo akcijo, kjer naj bi prišlo petdeset tisoč koroških Slovencev na vrsto, dokazuje, da so bili načrti pripravljeni, da pa vojni dogodki niso tega dopustili.

Ne bomo sekali in obnavljali ran, ki jih je ta težki čas prizadejal vsakemu posamezniku, ki je bil preje ali pozneje na vrsti. Ugotoviti pa moramo tudi pri tej priliki znake, po katerih se je to izseljevanje vršilo.

Na poti v cerkev

Prvi je pogledal oče Jegart iz barake za vremenom. Tam v smeri proti Herzogenaurachu se je svetlikalo kakor v jutranji zarji, za Erlangenom pa je vladala še trda tema. Nebo so preprežali jesenski oblaki, da je bilo videti komaj v Frauenaurach sam. Za Jegartom se je prišel vedrit pred vrata Prušnikov oče. Kmalu sta bila sredi pomenka okoli morečega dolgočasnja v taborišču in še okoli, Hansa, ki je postajal čedalje sitnejši. Odkar se je med izseljenci oglašil pevski zbor in je mladi Dragašnik zajel mladino v šolskem pouku, se vodja taborišča ni mogel otrestiti prepričanja, da ima opraviti z žilavim in inteligentnim ljudstvom, ki se bistveno razlikuje od dolgočasnih dosedanjih prebivalcev iz Besarabije in Ukrajine. Posebno pa mu ni šel iz spomina zadnji nastop vojaka Janka T., katerega žena in mati sta bili istotako med izseljenci. „Uns wollt ihr zur Verteidigung der Heimat, unsere Familien aber nennt ihr Heimatverräter!“ mu je bil postavni vojak zabrusil prav pod nos in vodja mu ni vedel odvrniti besede.

Za očeti so se začele oglašati matere, iz nekaterih barak je bilo slišati otroško klicanje. Čutiti je bilo nedeljo med izseljenci, bolj svečano je bilo razpoloženje in tu in tam so se pripravljali na ilegalno pot k sv. maši v uro hoda oddaljeni Herzogenaurach. Posebno živahni sta bili mlada in stara mamica z Radiš, ker sta pričakovali tako zaželjeni obisk. Spet in spet je pokukala ena ali druga v smeri proti postaji, koder je moral pristati jutranji vlak iz Erlangena.

Ob osmi uri je bil zajtrk in dotlej je bilo vse taborišče na nogah. Lepo umiti in počesani so prihajali mali na zrak in se zapopili v svoje igrice, spet in spet so se pojavljale skupine starejših v živahnem razgovoru.

Prvi so bili na vrsti duhovniki. To izseljevanje pa se je pričelo že leta 1938 in stopnjevalo l. 1941, tako da jih je moralo od 88 duhovnikov 68 zapustiti svoje fare oziroma svoja službena mesta. Sledili so tudi posamezni lajki, ki so morali s trebuhom za kruhom v negotovo tujino.

Ko pa je leta 1942. nastopilo izseljevanje družin, smo tudi jasno videli, da so bile najprej na vrsti narodno zavedne katoliške družine. Čeprav smo tudi že za časa prve avstrijske republike poznali na Koroškem par slovenskih komunistov in njihove družine, tako moramo vendar ugotoviti, da med izseljenimi družinami ni bilo nobene. Ne vemo, ali je bilo to tudi po načrtu ali pa je bilo to slučajno. Skoraj se nam zdi, da nekaj le ni bilo v redu, če vzamemo en prav poseben slučaj, ko je gestapo odpeljala starše v Nemčijo, sinu komunistu pa je poverila upravo hiše.

Ne bomo razglabljali o tem vprašanju, hoteli smo ga le nakazati. Predobro vemo, da je bila vsaka družina kar najhujše prizadeta po teh dogodkih. Videli smo sami vse gorje, ki se je izlilo na posamezne družine. Ni bilo zadosti krutosti, da so družine gnali raz domačije, še v tujini so jih raztrgali po koncentracijskih taboriščih in jih poslali na fronto za nemške interese, kjer so pustili naši najboljši svoje življenje.

Vsem tem trpinom velja danes ob desetletnici naš spomin. Vsem onim, ki so našli poslednji mir v tuji zemlji in tudi vsem onim, ki so se vrnili na svoje domove. Tem zadnjim naj bo ta velika življenjska preizkušnja tudi opomin, da je pravica močnejša od krivice, čeprav se nam ljudem včasih zdi, da moramo na pravico dolgo čakati.

Naj se vsi ti tudi spomnijo onih virov, ki so jim dali v tujini največ notranje moči, ki so jim dajali tudi notranjo življenjsko moč v dneh, ko so po vsej človeški razsodnosti stali ob robu življenja. Videli smo izseljene po taboriščih pri molitvi, videli smo jih in slišali pri petju. Vse to je bila nezlomljiva hrbtnica. In z neupogljivo hrbtnico smo se vsi vrnili na svoje domove in zaorali novo brazdo na polju, novo brazdo pa tudi v svojem kulturnem in političnem življenju.

Iz te slovenske zemlje poganja iz stare korenine novo življenje, samo enega ne smemo dovoliti, čeprav tudi to včasih hudo boli, nikdar ne smemo dovoliti, da bi kdorkoli drevo posekal ali odsekal od korenin, potem bodo samo še zapisali... bili so...!

Ob vhodu v taborišče sta pričakovali radiški mamici svojega gosta v vojaški suknji. Res je izstopilo na postaji več potnikov z vlaka, med njimi Janko. Žarečih oči so se pozdravili, za trojico se je pričela lepota in domačnost nedelje, Gospodovega dneva. Mehko je mladi oče objel malčka, ki sta se skrivala prvi za materinim krilom in drugi še v posteljici. Nato se je šel rokovati z možmi-gospodari.

„Ali greva v Herzogenaurach?“ je vprašala stara mamica sina vojaka.

„Poizvedel bom za taboriščnim vodjem in če je zrak čist, se dvigneva. Ti, Marija, ostani pri otrocih, pa bova z mamo pomolila tudi zate!“

Ni minulo pol ure in že sta bila mati in sin na poti v veliko farno cerkev.

Kuharice na Hesselbergu

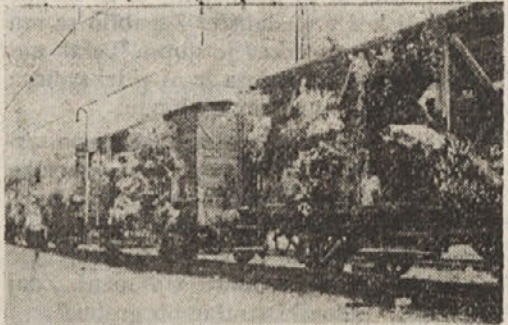
Janko je ljubil svojo mater. Pregloboko že je zrl v to dobro srce, ki je molče trpelo samo za druge. Trda življenjska pot preprostega, a srčno dobrega dekleta v materinstvo in v staro materinstvo, pot dela in molitve, pot žrtve in odpovedi doma in sedaj v taborišču. Ljubil je tihe urice z mamico, ob katerih je vedno spet zorel in se bogatil.

„Janko, si kedaj mislil, čemu smo morali z lastne zemlje, z lastnega grunta?“

Čudno vprašanje, tudi sam si ga je že opetovano zastavil. Zakaj je božja previdnost dopustila to trpljenje najboljših družin malega ljudstva?

„Veš, Janko, preveč smo zaljubljeni v ta svoj grunt. Zemljo domala obožujemo. Preslepo smo zaverovani v ta košček domovine in vidimo vse preveč samo lastno skrb in lastni svet. Nekam bolesta je ta naša ozka miselnost, ker nam jemlje prosti pogled naokrog. Kratkovidni ne vidimo najbližje okolice.“

„Pa, mama, ali ni ganljiva ta naša povezanost z domačijo, z domačo zemljo in domačim svetom? Ali ni ravno to domoljubje naša največja vrlina?“

Ob povratku iz izseljenstva v domovino (16. in 17. julija 1945)

„Je in ni, Janko! Kakor visoka šola je taborišče za študij ljudskega značaja. Ljudje so si blizu skupaj in se medsebojno v značajih odkrivajo. Zato smem reči, domoljubje je lahko velika vrlina, vredna največje žrtve. Lahko pa skrije pod tem imenom tudi svoj pohlep za premoženjem, denarjem in oblastjo. Tako domoljubje je greh, velik greh!“

Velikonočni spomin in opomin

Bilo je v prvem času po končani strahotni vojni. V času vzhičenega navdušenja ob zmagi nad krvavo diktaturo in totalitarnim režimom. Triumfalna radost nad odrešenjem iz grozečega suženjstva, nad hrepeneče pričakovanim povratkom človečanske svobode in pravice, je prekipevala v srcih starih in mladih. Propadel je veliki malik, kateremu so prepevali pesmi slave in časti milijonski zbori zapeljivcev in zapeljanih, omahljivcev in koristolovcev. Zgrudil se je malik, ki je požrl milijone in milijone žrtev, pod razvalinami rezidence „tisočletnega“ svetovnega imperija.

Mislili smo in upali, da bo po tem strahovitnem vzbujenju in streznjenju konec diktatorjev in diktatur za dolgo, dolgo let. Mislili smo in trdno pričakovali, da se mlada in mlajša generacija, ki je sodoživljala tako strašen polom brezmejnega človeškega bahaštva, samopoveljevanja, namišljenega vodništva in odrešeništva, ne bo hotela vnovič predati in podvreči zgolj človeškemu vlastodržstvu in oblastništvu.

Pa smo se le zmotili. Le prekmalu smo začeli — samo v drugih jezikih — po radijskih zvočnikih z vzhoda, severa in juga iste pesmi poveljevanja in slavljenja umrljivih herojev in vodnikov, isto poulično liturgijo na čast vnovič na žrtvenik postavljenih malikov.

Za ilustracijo spomnimo na dogodek iz tega časa, ki nam je bil morda najbližji. Bilo je na obmejni postaji v Podroščici. Vračali so se mladi odlikovane prve koroške „udarniške brigade“. Pod zastavo s peterokrako zvezdo so v mladostnem navdušenju peli slavošpeve novemu vodniku in odrešeniku in njegovi obljubljeni deželi. Vmes pa so klicali v vznešenih zborih: „Čigava je Koroška?“ s protiklicom: „Titov!“ in: „Čigavi smo mi?“ z odgovorom: „Titovi!“

Gotovo se ti mladostniki, po mojstrih propagande in apostolih nove vere tako naučeni, niso zavedali dalekosežnosti in vse velike tragike te svoje „veroizpovedi“. Gotovo jim je šlo pri teh demonstracijah na meji bolj za izraz trenutnega političnega hotenja in razpoloženja, pa tudi za košček razumljive mladostne bojevitosti in podjetnosti.

Kdor je pa, ravno po grozopolnem doživetju hitlerjanskega totalitarizma in nad vse žalostnih izkušenj s „Hitlerjevo mladino“, trezno gledal in presojal te dogodke z vidiki krščanskega svetovnega naziranja in verovanja, je moral biti do dna duše pretresen in razžalošen. Saj nič ne žali doživljanja človeške in še bolj krščanske osebnosti tako zelo, kot taka predanost in poddanost zgolj človeškemu oblastniku, ki gre v resnici samo Bogu-Stvarniku in Odrešeniku. Saj so vendar vsi ti mladi fantje,

„Mama, slutim vašo misel, a še bolj mi jo morate razložiti“, je silil Janko, ker se je z materino razlago čutil razkritega tudi v svoji lastni duševnosti.

„Tudi zemlja in domačija sta božji dar! Kdor ob tem daru pozablja Onega, ki ga je daroval, daru ni vreden!“ je nekam slovesno zvenela mamina beseda sinu. „Držnem si trditi, da so bile izbrane naše družine v to trpljenje izven domovine zato, da si osvojijo svobodni pogled na življenje, svet in domovino in da si utrdijo vero v Gospodarja vsega življenja. Prej, zaverovani v delo na njivi, v hlevu in kuhinji, imamo sedaj čas, da prosto in svobodno dvignemo naš pogled kvišku in prisluhnemo besedi in zapovedi od zgoraj. Po povratku v domovino bo treba celih mož in velikih ženal!“

Kakor v svečano potrdilo maminih izvajanj se je od daleč zasvetil dvostolpni božji hram v Herzogenaurachu, kamor sta se namenila.

Janko je molčal, v tistem molku pa je pritrjeval materi, ki mu je hotela razložiti smisel trpljenja v tujini. Slutilo je njegovo srce globočino te preproste, a silovite modrosti.

S stolpa se je oglašil zvon. Mati in sin sta stopila v svetišče in bilo jima je mehko in domače kot doma. Obrazi naokrog so bili sicer neznani, govorica tuja, melodija svojevrstna. A z oltarja ju je zrla skrivnost božje žrtve, nadzemske in nadčasovne, v kateri se družijo vsa ljudstva liki ob zibelci, v kateri se zrcali domovina liki ob vzoru pradamovine in vsa ljubezen kakor ob svojem praviru. Tedaj je Janko doumel mamine besede.

najprej po svojih botrih, potem pa gotovo vsak sam še ponovno, dali svojo krstno obljubo, s katero so se predali v izključno in nepreklicno last enemu, edinemu Gospodu, o katerem poje svetopisemski pesnik: „Gospodova je vsa zemlja in vsi, ki na njej prebivajo.“ Ali ne bi bilo to najgrše in najstrašnejše izdajstvo in pa tudi največje samoponižanje, če bi se človek, krščen človek, hotel proklamirati kot last in posest umrljivega človeka, kakor to izveneva iz omenjenega mladinskega zbornega klicanja?

Ta spomin nam bodi opomin ravno v teh velikonočnih dneh, posebno še, ko bomo pri obhajanju velikonočne vigilijske po novem cerkvenem obredu slovesno obnavljali svoje krstne obljube. Zivo se zavedajmo ob slovesnem obredu krstne obnove, da moramo iz te svoje, Bogu dane svete obljube, izvajati tudi vse posledice za svoje privatno in javno življenje. Vse to naše življenje bodi zgovorna in jasna priča: „Čigavi smo mi“. In čim več nas bo, ki nam je krstna obljuba sveta in nepreklicna, tem jasneje in glasneje bomo izpričali pred vsem svetom: „Čigava je Koroška“. V svoji zvestobi do Jezusa Kristusa, edinega Gospoda našega, križanega, od mrtvih vstalega, pa bomo obenem našli nevarljivo zagotovilo odrešenja in vstajenja za se in v sebi za svoj narod. Saj je vsak, ki ni v območju in milosti Njegovega vstajenja in življenja, neizogibno obsojen na propast in smrt: tu in tam.

ZVEZA SLOVENSKEGA IZSELJENCEV

obvešča vse svoje člane, da bo imela v torek, dne 15. aprila 1952, ob 9. uri dopoldne v gostilni Roth v Celovcu svoj redni letni

OBCNI ZBOR

z naslednjim dnevnim redom:

1. Otvoritev in pozdrav.
2. Komemoracija.
3. Poročilo o delu ZSI in o njenih naporih za dokončno popravilo škode.
4. Volitve.
5. Slučajnosti.

Eventualne predloge je treba vložiti pisмено. Drugi predlogi se ne bodo upoštevali.

Bogastvo je pogubno v rokah zapravljalca, nekoristno v rokah skopuha, toda koristno v rokah pravičnih in razsodnih ljudi. Siromaštvo je krepost le tedaj, kadar ga človek zna prenašati. — Židovski izrek pravi: siromaštvo ni sramota, ni pa tudi ne posebna last.

Tujci na Zemlji

(dogodba iz bližnje bodočnosti)

Na seji Generalnega sveta „Svetovna edinstvo“, v kateri so bili združeni vsi narodi planeta Zemlja, je zastopnik države Nyjane udaril jezno na mizo ter končal svoj govor s sledečimi usodnimi besedami: „Moja država od tega trenutka ni več član „Svetovne edinstva“, ker je tukajšnji Generalni svet zavrgel predlog moje države, ki zastopa svetovni mir. Da pa bomo rešili narodom mir, sem pooblaščen izjaviti, da se bo vojska moje države podala v boj, da zavrne agresivno zadržanje Generalnega sveta in da ohrani pravo svobodo.“

Ko je to izgovoril, je zastopnik države Nyjane vstal in odšel iz dvorane, z njim pa so odšli še ostali člani zastopstva države

Uvoženo blago

iz čistega kamgarna za moške in ženske obleke do skrajnosti poceni v trgovski hiši Umschaden, Celovec-Klagenfurt, am Fleischmarkt in Bahnhofstrasse 7

Nyjane. Seja je bila tako nedokončana že končana in „Svetovna edinstvo“ je bila razbita.

Par ur nato so že letala države Nyjane hrumela proti deželam, katerih zastopniki so bili na seji Generalnega sveta drugačnega mnenja, kakor pa zastopniki države Nyjane in so zato postali sovražniki Nyjancev. Prve hiperatomske bombe so zato padale na njih mesta in začetek konca se je začel.

Prestrašeni in obupano divje so hiteli

Posebna ponudba,

škotsko blago, tkano, pralno, meter samo šil. 16.80 trgovska hiša Umschaden, Celovec-Klagenfurt, am Fleischmarkt in Bahnhofstrasse 7

piloti napadenih dežel k letalom ter vodili svoje aeroplanse v nasprotno smer. Tudi z njimi je potovala smrt, ki se je v teh trenutkih pripravljala na največjo žetev, ki jo je kdaj imela na tem nesrečnem planetu, na Zemlji.

Od strahu odreveneli so strmeli vsi ljudje proti nebu ter čakali na konec ali pa na neverjeten čudež, ki naj bi jih rešil. Naenkrat pa se je grozna, belo-rumenordeča svetloba zablisnila daleč na jugovzhodu, nato pa je sledil ropot, ki ga človeško uho še nikdar ni slišalo na tej Zemlji. Ljudem je zastalo srce...

Par sekund pozneje je bilo skoraj vse življenje na Zemlji, v vodi, na suhem in v zraku uničeno.

Neko letalo je namreč zadelo tovarno za atomske bombe. Sledila je strašna eksplozija, ki je raztrgala Zemljo skoraj na dva dela prav do njenega središča. Kakor iz neskončnega vulkana je izbruhnila iz njenega središča ognjeno-tekoča solar-masa,

ki je preplavila površino Zemlje ter je tako spet združila oba dela Zemlje. Neizmerna vročina je izpremenila skoraj vso vodo v vročo paro, ki je milostno zakrila kraj strahu in groze.

Prebivalci sosednjega planeta Marsa so v strahu doživeli konec stare – žive in začetek nove – mrtve Zemlje.

Tisočletja so nato minila, Zemlja se je bila spet pomirila in nekega dne se je posrečil prebivalcem Marsa z vesoljno raketo polet na Zemljo.

Marsčani so našli morja in suho zemljo, ki se je delila, kakor danes, v ravnine in gorovja. Različne trave in drevesa so rasle po suhem. Celo nekatere primitivne živali so bile preživele tisti strašni čas in ribe so se mirno igrale v vodah. Kakega višje organiziranega bitja pa Marsčani niso srečali...

Pa so naleteli nekje na mestne razvaline, ki so ležale v neki kotlini v dolžini

Razprodaja

blago za moške in ženske obleke. Čista volna v vseh modnih barvah. Trgovska hiša Umschaden, Celovec-Klagenfurt, am Fleischmarkt in Bahnhofstrasse 7

več kilometrov. In so se spomnili, da so se v interplanetarni zgodovini učili o nekem groznem izbruhu na Zemlji, ki se je pred nekaj tisoč leti zgodil, in je njih prednike tedaj spominjal na nastanek neke nove zvezde. Ko je našla končno ekspedicija z Marsa še več mestnih razvalin in tudi razne izdelke, niso Marsčani več dvomili, da so nekoč na Zemlji živeli razumni ljudje.

Vzpostavili so med Marsom in Zemljo „redni promet“ in naselili so se na Zemlji tudi znanstveniki z Marsa, ki so prouče-

Pozor, gospodinjice! Inlet, garantirano nepropusten, roza in modre barve, 120 cm širok, mtr. od 28.80 do 34.80 šilingov. Češko posteljno perilo, prvovrstni zefir, mtr. samo 14.80. Trgovska hiša Umschaden, Celovec-Klagenfurt, am Fleischmarkt in Bahnhofstr. 7

vali bivše življenje na Zemlji. Izkopali so razvaline na Zemlji, spoznavali so kulturo na Zemlji ter tudi poskušali dokazati vzrok njenega uničenja...

Znanstveniki z Marsa so si med drugim tudi naredili nalogo, da sestavijo politični zemljevid držav na Zemlji. To se jim je na podlagi raznih najdb skoraj posrečilo, četudi so zelo različni, Marsčanom popolnoma tuji nekdanji jeziki na Zemlji, to delo zelo oteževali. Toda znanstveniki z Marsa so celo stvar natančno preiskali in prišli so do rezultata, ki je bil naravnost čudovit. Med raznimi imeni so mogli odkriti imena Australia, Austrasia, Ostar-

načno trebi s preseljevanjem, koroške može in fante meče v smrt po vseh frontah, njihove domače pa v taborišče... Ali je to človek? Naj ga tri sto vragov! Če ima kdo dolžnost, da se mu z zobmi in pestmi upre in mu napove vojno, smo gotovo mi Slovenci!

„Ko bi nas bilo kaj več kot poldrug milijon! Kaj bomo mi!“ je mahnil z roko Lipej.

„Dragi moj, proti Hitlerjevimi hordam nas res ni veliko, ali preko milijon jele-nih pesti tudi ni pod nič. Sleherni upor, vsaka sabotaža ga le slabi in krha. Saj čuješ londonski radio, kako venomer poziva k odporu in upor! Če bi imel jaz v naših gorah le tretjino slovenskih fantov in mož prostovoljcev, oskrbljenih z živežem in najmodernejšim orožjem vseh vrst, od zunaj pa da nas bi krepko ščitilo in podpiralo močno zavezniško letalstvo, pa bi se drznili spustiti se z nacisti v odprte gveriljske borbe...“

„Se pravi, da bi Hitlerju kar vojno napovedal!“ se je s svetlim pogledom ozrl v Petra Hanzeja.

„Vojno bi mu pravzaprav morala napovedati slovenska narodna vlada, ki bi se morala skrivati kje na svobodnih tleh domače zemlje ali pa biti vsaj kje v Londonu ali Washingtonu pri odločujočih državnikih, ne pa tako, kot je sedaj, da slovenske narodne vlade sploh ni. Sleherni narod, ki je v borbi s Hitlerjem, mora vendar imeti ali doma ali v tujini svoje narodno vodstvo, svojo vlado. Če kdo sedaj ne naglašuje svojega narodnega imena in svoje narodne suverenosti, kako ga bodo po vojni priznali kot suveren, samostojen narod?“

Petrove oči so se ostro upirale zdaj v te-

SCHLEPPE-

pivovarna

USTANOVLJENA 1607

CELOVEC – KLAGENFURT
PODGORA – UNTERBERGEN

richi, Italija, Amerika, Jugoslavija itd. Po daljšem raziskovanju so našli in ugotovili, da so Austria in Jugoslavija imena nekkih držav na vzhodu in jugu, katerih prebivalci so se imenovali najbrž neki Slavljani. Imena naroda neke vzhodne države pa nikakor niso mogli pogruntati. Zlasti pa je raziskovalec zmešal neki odlomek, ki jim je prišel v roke. Na nekem ostanku kamna je bilo zapisano: „Vindišarji imajo vse pravice...“ Lomili so si glave, kaj naj bi to pomenilo. Dolgo časa niso imeli nobenega uspeha. Potem pa so rekli in so zapisali: „Vindišarji so bili neki Herrenvolk, ki je vladal nad ostalimi narodi...“

Na Marsu pa so hvalili znanje učenjakov ter hvalili svoje državnike, ki so znali varovati narod pred tako usodo, kakor je doletela nekdanje narode na Zemlji. Zaradi tega so sklenile vse države Marsa zvezo, ki se je imenovala „Marska edinstvo“. In že naslednji dan so začeli s sejami...

Dravski

Zimnice (modroci) tridelni polnjeni s Ia afrikom kompletne velikosti šil. 395 in 375

Krischke & Co.

8.-Mai-Strasse in Neuer Platz

Za velikonočno streljanje!
Papir-možnarji v različnih velikostih baklje in rakete. – Lovska orožja in orožarske potreščine

Ernst Kötschmer

(prej Franz Kaiser)

Celovec-Klagenfurt, Bahnhofstrasse 26

VABILO

Farna mladina iz Skocijana ponovi na belo nedeljo burko v petih dejanjih „Repoštev“. Tako skuša izpolniti željo mnogih gledalcev, ki so igro že videli in tistih, ki igre radi „preljubega“ pustnega rajanja še niso videli. Tako bo spet boter Soln marsikomu tudi iz mrkega obraza privabil pošten smeh. Prva predstava bo ob 3. popoldne, druga ob 7. uri zvečer. Vsi iskreno vabljeni.

Pri vašem velikonočnem izletu

obiščite kavarno in bar

Adler

• Celovec, 8.-Mai-Strasse 47

Lastnik BRATJE BÉKÉS

Sveta si, zemlja domača!

„Vsakemu poseben pozdrav je to! Za tolažbo in pogum in vztrajnost! Tako so mi rekli! Moramo jih res delj časa hraniti! Za takojšnjo „kanonado“, veste, je to!“ Hanzej je pri tem segel v vrečo in zajel za celo pest debelih, nebarvanih kuhanih jajc.

„Praviš, za kanonado, kaj bomo nemara z njimi šli nad nacistične policiste ali Hitlerja?“ se je pošalil Foltej.

„Če bi bili ti pirhi bombe, bi jih pa zares nekaj zmetal tja na svoj dom, čeprav bi bilo kaj škode, samo da bi gestapovcem nekoliko zmešal praznike“, je zliil nad pri-tepencem nevoljo Hanzeja.

„Tudi če bi jih vse pobil, bi še nič ne dosegel! Kačo hidro in njeno glavo bi bilo treba ugonobiti, Hitlerja odstraniti! Koliko desetih milijonov ljudi zaradi njega že tretjo veliko noč ječi v izgnanstvu, po frontah ali pa že trohni v hladni zemlji!“ Ali je ta človek še vreden, da ga zemlja nosi?“ je razdražilo povljenika Petra.

„Če bi mu napovedale vojno prav vse države, se čvrsto povezali vsi narodi sveta in se ga resno lotili, bi ga menda brž ukrotili!“ je menil Lipej.

„Vsekakor! Vsi narodi, od velikih do malih, bi se morali zakaditi vanj in bi šlo!“ je podkrepil Peter.

„Tudi naš slovenski!“ je dodal Hanzej. „Naš še najprej, saj je njegova prva žitje!“ je podžgalo Petra. „S Slovenci tudi poleg Poljakov najrje ravna. Kakšne v nebo vpijoče krivice! Štajerce in Kranjce

ga zdaj v onega.

„Najbolje bi bilo, da kar ti, Peter plju-neš v roke in vse prevzameš!“ je resen pogovor s šalo prekinil Foltej.

„Ti vedno jemlješ vse tako na lahko in za smeh. Pa ni tako, Foltej! Gre za biti ali ne biti!“ je brata posvaril Peter.

„No, pa napovejte Hitlerju vojno!“ je dejal Foltej in skušal biti resnejši.

Tudi Hanzej je nekoliko našpičil resnobnega brata in mu dejal:

„Zares, Slovenci bi Hitlerju morali napovedati vojno... Kako bi jo ti napovedal, Peter, če bi bil, recimo, predsednik slovenske vlade ali vrhovni poveljnik slovenske vojske?“

„Ne maram biti ne eno ne drugo, ker nimam za to pogojev, ali če bi kaj takega bil, vedite, da bi Hitlerja že v vojni napovedi poučil, kdo so Slovenci.“

„To bi storil seveda v nemščini,“ je vpadel Lipej.

„Pa čemu v nemščini?“ ga je z rezko besedo in mrkim pogledom zavrnil Peter. „Naj si pa za naš jezik poskrbi tolmača! Če si ga mora za japonščino in italijanščino ter angleščino, naj si ga še za slovenščino! Kaj je naš jezik mar manj vreden? Če je nekoč veliki koroški vojvoda v samem nemškem državnem zboru smel protestirati v slovenskem jeziku, naj tudi Hitler čuje slovensko besedo in vidi slovensko pisavo!“

„Če bi maral biti pravi vladar, bi moral vsaj v splošnem znati jezik vseh svojih narodov, kaj, spoštovati bi moral njih besedo in kulturo!“ je pomodroval Hanzej.

„Ta divjak, ki preseljuje mirne narode, zažiga njih knjige, ta trinog da bi maral poznati, pripoznati tuje narode in njih

osnovne človečanske pravice. Kaj ti pa v glavo pade! Z nasiljem se je vrnil do oblasti, s silo ga bo treba odstraniti! Tudi slovenski narod mora zoper njega dvigniti pest! Naj zlomek zve, da pod Karavankami živi narod, ki se še nikomur ni dal ugnati, ne barbarskim Obrom, Ogrom, Turkom in se tudi njemu ne bo!“

Iz Petra, ki je vso zimo skrbno prebiral slovensko zgodovino po Grudnu, Kosu in Malu, je kar plal slovenski narodni ponos.

Hanzej je naglo iztrgal iz zvezka, kamor je zapisoval svoje pesmi, zadnje strani in si pripravil nalivno pero. Nekam laskavo se je lotil Petra:

„Se zdi, da bi Hitlerju vojno napoved dobro zasolil!“

„Nič bi z njo ne slepomišil. Naravnost bi mu zabrusil, morda takole:

„Vodji tretjega rajha – kaplarju Hitlerju,

ki je pogazil vse državne pogodbe in razume le še „govorico topov“, se njegova prva, še vedno živa in boreča se žrtev – narod slovenski, ne poda. Dokler bodo stale Karavanke, bo slovenski narod, že 14 vekov vkopan v svoj svet, z družino evropskih kulturnih narodov, bil neizprosno boj zoper sleherni nasilje in krivičnost. Vojvodski prestol na Gosposvetem polju, na katerem so sedeli naši davni knezi in nad sto let slavno vladali slovenski državi Karantaniji, kjubujec velesilam Obrov ter Bavarcev-Frankov, nam je simbol naše borbe in ob mrzlem tisočletnem kamnu prisegamo, da ne bomo mirovali prej, dokler ne bo z združenimi močmi vsega svobodoljubnega sveta zrušen zločinski križ in njegovo nasilje.“

(Dalje prihodnjič)

kupujte kmetijske stroje in kmetijske potrebščine pri tiskarjah, ki oglašujejo v „Našem tedniku“!

Vesele**velikonočne praznike želijo:**Žarnice in vse elektro-potrebščine kupite najbolje pri **ing. Fritz Czernowsky** Celovec-Klagenfurt, Pernhartgasse, tel. 29-83**POCENI PRODAJA** v trgovski hiši **Georg Umschaden** se je pričel! Varčno kupiti pomeni: kupiti v trgovski hiši **Georg Umschaden** Celovec - Klagenfurt Fleischmarkt*Oglašuj v našem listu!*

IZDELAVA BLAGA

IZ OVČJE VOLNE

PREDILNICA

**SIMON
MAYER**izdeluje - zamenjava - in prodaja
stalno po brezkonkurenčnih cenah

MENJALNICA VOLNE

VELIKOVEC — VÖLKERMARKT
Mühlgraben 13, Tel. 268, Koroška**Hans Traninger**

HOLZ- UND KOHLENGROSSHANDEL

AUSFUHR — EINFUHR

Klagenfurt, Völkermarkter Straße 38, Fernruf 15-95, Bahnübersetzung

Kolesa, stroji
inštalacija vodovodov
hišni vodovodi
štedilniki in vsa
ključavničarska dela
motorna kolesa
avtomobili, traktorji
prikolice
nadomestni deli**HANS VISOTSCHNIG**
PLIBERK — BLEIBURG
telefon 23 in 22

Vse šolske potrebščine

kupite dobro in poceni v knjigarni in papirnici

Carinthia

družbe sv. Jožefa

Celovec - Klagenfurt, Völkermarkter Ring 25, Telefon 36-51

LESNA TRGOVINA

RESCH SIMONSINČA VAS — Kühnsdorf
telefon 9Kupujem vsako množino borovega,
smrekovega in macesnovega lesa, po-
sekanega in stoječega, po najugodnej-
ših dnevnih cenah

OKROGLI —

STAVBNI —

REZAN LES —

v vseh količinah

kupi po najboljših cenah

**Pristowschek
in Co.**BELJAK — VILLACH
Piccostraße 20**Dipl.-Ing.****E. Unger-Hellmann***Najemnik opekarne pri Velikovecu*za zvozniško in vsakovrstno opeko (Klinker-
und Ziegelwerk) — Lastnik zvozniške (Klinker)
opekarne na Vašinjah.Izdeluje zidno, votlo (Hohlblock) in zvozniško (Klinker) opeko. Nova izde-
lava kameninastih korit za svinje in govedo (Steinzeugtröge)**Kovačič
Franc**

STROJNO MIZARSTVO

z modernimi novimi stroji v pove-
čani delavnici**Podjerbergom**POŠTA ŠKOFIČE
telefon Vrba-Velden 174.Se priporoča za izdelavo v stro-
ko spadajočih del, kakor stavb, po-
hištva, stopnic, portalov in vseh vrst
podov**FRIEDRICH
JUNGBAUER**

O. H. G.

VELETRGOVINA Z ŽIVILI

Osrednja poslovalnica:
Celovec-Klagenfurt,
10.-Oktober-Strasse 28, Tel. 17-73
in 33-26Podružnice:
Velikovec-Völkermarkt
Hauptplatz 144, Telefon 28
Feldkirchen, Gerichtsgebäude,
Telefon 38
Wolfsberg, Rifzing 48, Tel. 370**Josef
Weinländer**

Umetni mlin

Celovec-KlagenfurtTelefon 20-69,
Papiermühlgasse 66**Thomas
Skriner**UMETNI
MLIN**Velikovec - Völkermarkt**

Koroška - telefon 2-64

**Franz
Lessiak**Podjetje za visoke
in talne gradbetrgovina z gradbenim
materialomizdelava vsakovrstnih
načrtovVELIKOVEC — VÖLKERMARKT
telefon 23**Kärntnerische Landes-Brandschaden-Versicherungsanstalt**(Koroška deželna zavarovalnica
za škodo po ognju)

ustanovljena 1899 po Koroškem deželnem zboru

Celovec - Klagenfurt, Alter Platz Nr. 30

Brzjavni: Kälabrand

Telefon: 18-46, 18-47

Slovenske oddaje v radiu

CELOVEC (val 417.2 m)

Poročila in objave pri vsaki popoldanski oddaji 13. aprila: 7.15 Verski govor. — Velikonočne pesmi (poje cerkveni zbor iz Šmihela pri Pliberku). 14. aprila: 7.15 Glasbeni spored z voščili. 15. aprila: 14.30 Zdravnik. — Po svetu. 18.30 Slovenska oddaja. 16. aprila: 14.30 Za ženo. 17. aprila: 14.30 „Od pesmi do pesmi — od srca do srca“. 18.30 Okrog ženitovanja (narodopisna oddaja v narečju I. del). 18. aprila: 14.30 Komentarji — Za kmete. 19. aprila: 8.45 „Znanilci luči“ (Valentin Vodnik, literarnogodovinska oddaja). 20. aprila: 7.15 Verski govor — Nedeljski koncert (pojeta mešani in moški zbor z Radiš).

LJUBLJANA (val 202,1, 212,4, 327,1 m)

Zdravstveni nasveti vsak torek ob 17.30. Kmetijski nasveti vsako nedeljo ob 15.30 — Vsak dan ob 19.00 na valu 327,1m oddaja za inozemstvo.

10. aprila: 14.00 jezikovni pogovori. 14.10 orkestralna in solistična lahka glasba. 18.20 slovenske narodne. 18.45 veseli zvoki. — 11. aprila: 13.00 zanimivosti iz znanosti in tehnike. 14.00 lahka glasba. 17.30 igra na harmoniki. 25.15 slovenske narodne. — 12. aprila: 17.10 narodni ducti. 18.30 hrvatska narodna glasba.

„Hiša malega človeka“ dobavlja najugodnejše radioaparate, elektro-material

RADIO SCHMIDT

Celovec-Klagenfurt, Bahnhofstr. 22

RADIO VATIKAN

Oddaje vsak četrtek in vsako soboto ob 19. uri.

Vsako nedeljo ob 18. uri „Verska ura“.

(val 50.25, 31.10, 25.55 in 196 m)

Naše bralce, ki imajo radijske aparate, opozarjamo na oddajo, ki bo dne 27. aprila ob 9.35: „Pridiga v slovenščini“, na vatikanskem radiu.

GLEDAJŠČE

Začetek ob 20 uri

10. aprila: „Die leichten Herzens sind“, tri dejanja.
11. aprila: zaprto.
12. aprila: „Tosca“, opera v treh dejanjih.
13. aprila: „Sissy“, igra s petjem v petih slikah.
14. aprila: „Die drei Musketiere“, romantična opera.

RADIO TRST II

306,1 m ali 980 kc sek

Dnevne oddaje: 7.15–8.30 11.30–14.30 17.30–24.00. Ob nedeljah: 8.00–24.00. Poročila dnevno.

„HAMMERLE“

blago za obleko, eno- in večbarvno, 22.—
Blago za zastore z velikimi rožami, 32.50
dvojno široko, 125 cm
Zefir, kariran, razni vzorci 17.90
blago za posteljnino, dvojna široko 22.80
125 cm

F. KOSCHIER

Celovec-Klagenfurt, St. Ruprecht, Kinoplatz 1

KARL PUTSCHER

konjski mesar
Celovec
Pischeldorferstr. 12
Telefon 15-22

Prevzemamo tudi zavarovane konje. Če sila, koljeno podnevi in ponoči.

AVTOMOBILISTI
POZOR! NOVOST!Garažiranje,
pranje, čiščenje

Samponiziranje, oljenje i. dr. pri Automafikt v Celovcu-Klagenfurt, Villacher Straße 141 (Schattenhof) ODVOZ in DOSTAVA! Nimate časa? Pokličite le Klagenfurt 47-34. Odpejemo Vaš voz v service in ga v najkrajšem času spet vrnemo.

URADNE OBJAVE

Zbornica obrtnega gospodarstva
za Koroško

KOLEKTIVNA POGODBA

sklenjena med zvezno zbornico obrtnega gospodarstva in med Avstrijsko delavsko zvezo

I. Veljavnost

Ta kolektivna pogodba velja za vse delojemalce, ki

- so zaposleni v podjetjih, ki spadajo v pristojnost zbornice obrtnega gospodarstva,
- stanujejo v Avstriji in
- dokažejo, da pripadajo k evangeličanski verski skupnosti augsburške ali helvetske veroizpovedi.

II. Oprostitev dela na veliki petek

- Delojemalce, ki so omenjeni v oddelku I, oprosti delodajalec na veliki petek dela, ako mu izrazijo to željo vsaj en teden prej.
- Ni pa možna oprostitev dela v smislu odst. 1., ako je delo delojemalcev, ki so omenjeni v oddelku I, na veliki petek potrebno iz obratno-tehničnih razlogov.

III. Plačilo

- Ako izpade delo v smislu oddelka II, odst. 1., ne smejo biti zmanjšani prejemki, ki so odmerjeni po tednih, mesecih ali daljši časovni dobi.
- V vseh drugih slučajih dogovorjenega izplačila prejemkov je treba te izplačati kot redne prejemke.

3. Kot redna plača v smislu odst. 2, velja ona plača, ki jo dobi delojemalec za delo, ki bi ga moral opraviti po razporedbi dela v obratu na veliki petek, ako ne bi bil oproščen dela v smislu oddelka II. Ako ima pogojeno delojemalec akordno, kosovno ali dogovorno plačo, je redno plačo odmeriti ob upoštevanju prednjih določb po povprečju zadnjih dvanajstih tednov; pri tem pa se ne upošteva izjemno opravljeno delo.

4. Za delo na domu velja kot redna plača izplačilo dveh tretjin čiste plače za delo, ki je bila izplačana v zadnjih 26 tednih; ne upoštevajo pa se pribitki za posebne izdatke.

5. Onim, ki delajo na domu, kakor tudi onim, ki so zaposleni v domači obrti in ki delajo samo s svojimi družinskimi člani ali pa ne več kot z dvema najetima delavcema, mora izplačati redno plačo oni obrtnik, ki je dal naročilo za delo na domu ali pa nadzorni mojster.

IV. Plačilo za delo na veliki petek evangeličanskim delojemalcem

Ako so zaposleni evangeličanski delojemalci, ki so izrazili željo, da bi bili oproščeni dela na veliki petek, v smislu oddelka II, odst. 2, imajo pravico v smislu oddelka III na plačo za opravljeno delo. Za izračunanje plačila za to delo je vzeti v slučaju, ako je plača odmerjena na mesec ali na daljšo časovno razdobje za en cel delovni dan eno šestindvajsetinko mesečne plače; ako pa je plača odmerjena na teden, pa je vzeti eno šestinko tedenske plače.

V. Čas izplačila

Izplačilo plače (oddelek III) ali pa morebitno izplačilo plače za opravljeno delo (oddelek IV) je izvesti na dan izplačila plač (prejemkov) onega plačila razdobja, v katerem je veliki petek.

VI. Začetek veljavnosti

Ta kolektivna pogodba stopi v veljavo dne 1. aprila 1952.

Deželno finančno ravnateljstvo za Koroško
IZGUBA DVEH BLOKOV POBOTNIC ZA IZVRŠILNE USLUZBENCE

S tem sta proglašena za neveljavna bloka pobotnic za izvršilne uslužbence s številkami 9487 in 9488. Prebivalstvo, ki plačuje davke, posebej opozarjamo pred zlorabo. Ako bi kak dozdveni izvršilni uslužbenec poizkušal izdajati pobotnice o pla-

RADLMAYR

Beljak-Villach, Postgasse 3
Preproge, pregrinjala, blago za pohištvo, posteljnina in namizni prti.

Pure Milch gerinnt im Magen GROBFLOCKIG, mit Kathreiner gemischt FEINFLOCKIG, deshalb ist sie leichter verdaulich

darum ist er so gesund der...

Kathreiner

žalnih davkih na obrazcih, ki imajo preje omenjeni številki, je treba to takoj prijaviti najbližji orožniški ali policijski postaji. Vsi izvršilni uslužbenci zvezne finančne uprave imajo službeno izkaznico, ki jih opravičuje za pobiranje davkov.

Urad koroške deželne vlade — Deželno gradbeno ravnateljstvo

IZPIT ZA KONCESIJE ELEKTRO-INSTALACIJ

Deželni gradbeni urad sporoča, da bo termin za prihodnji izpit za pridobitev koncesije za elektroinstalacije od 26. do 29. maja 1952. Zanimanci naj vložijo s kolekom za 4 šilinge kolekovane prošnje za priupust k izpitu pri uradu koroške deželne vlade, oddelek 27, najkasneje do 30. aprila 1952. Točnejše podatke daje na zahtevo oddelek 27.

Železnica na Kanzel — delniška družba
(Kanzelbahn — Aktiengesellschaft)

OBJAVA

Železnica na Kanzel ustavi svoj obrat zaradi pomladanske revizije v času od 17. do vključno 30. aprila. Od 1. maja pa so v polnem obratu žičnica kakor tudi dvigala (lifti).

Kanzelbahn-AG.

Zbornica obrtnega gospodarstva za Koroško
SPREJEM STRANK

Na veliko soboto, dne 12. aprila, odpade pri vseh uradih trgovske zbornice v Celovcu in pri okrajnih podružnicah vsak sprejem strank.

Elektro-Rauter, Beljak-Villach

Instalacije, svetilke, električni štedilniki, radijski aparati, električne naprave, hladilniki

Otto Baum

Masti in jedilna olja na debelo
Celovec-Klagenfurt, Waagplatz
Nr. 5. Telefon 32-27.

Učitelji, naročajte „MLADI ROD“!

List je odobrilo za ljudske in glavne šole ministrstvo za prosveto na Dunaju

MALI OGLASI

Vsaka beseda stane 1.10 šil. (in 10% davka).

Poudarjene besede in take z več kot 15 črkami stanejo 2.20 šil. (in 10% davka). — Naročilo malih oglasov naslovite na upravo „Našega tednika“, kjer mora biti najkasneje do vsakega ponedeljka zvečer. Oglas morete naročiti tudi telefonsko (Celovec, št. 43-58).

Električni hladilniki, 45 litrov: 3600 šil. 60 litrov: 3920. 100 litrov: 5200. MODRITSCH — elektrotrgovina, Celovec, Wienergasse.

Nakup in prodaja vseh vrst glasbil in instrumentov Willi Gagg! Beljak-Villach, Bahnhofstrasse.

Kdor išče delavca, kdor išče službo, ako kaj kupuje, ako prodaja — k vsemu Ti pripomore Mali oglas v „Našem tedniku“.

Priporoča se izdelovalnica in trgovina z okvirji in zaloga umetniških slik Hans Treffer, Celovec, Burgasse.

Blago za pomladanske obleke v bogati izbiri po globoko znižanih cenah pri CHIOLDI & KASSIG, Celovec, Benediktinerplatz.

Kozličje in jančje kože itd, kupuje po najvišjih cenah trgovina z usnjem Hans BÖN, Celovec, Osterwitzgasse 4

Cement, apno, heraklit strešna lepilka, izolacijska, zidna i. strešna opeka, železnina vseh vrst — NAPOTNIK Franz, Celovec, Priesterhausgasse 24.

Blazinasti moški zračni čevlji šil. 209. Strokovna popravila, poplantenje zračnih čevljev. BEHR, Beljak-Villach, Italiener Strasse, Widmannngasse.

Električne priprave, motorji, lesteni, kuhalniki, štedilniki in radijski aparati najugodnejše Elektro-HAAS & CO, Celovec, Bahnhofstrasse.

Kmečko posestvo s preko 8 ha zemlje, njiv, travnikov, gozda in sadovnjakov, je takoj naprodaj za 95.000 šilingov. Vprašati pri Albinu Kulterju v Podkrinu, p. Gallizija (Gallizien), Koroško.

Iščem pridno in zanesljivo dekle za vsa dela. Prednost imajo dekleta z dežele. Zagotovljeno dobro ravnanje. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo „Našega tednika“ pod „dekle“.

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT

Stadttheater

Začetek ob 15.30, 17.45, ob ponedeljkih tudi ob 20. uri.

Od 12. do 17. IV. „Kismet“

Precht

Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.30. Od 12. do 21. IV. „Die Martinsklause“

BELJAK-VILLACH

Bahnhoflichtspiele

Predstave ob 12., 16. uri, ob 18.15 ter ob 20.30. ob nedeljah tudi ob 10. uri dopoldne.

Od 12. do 14. IV. „Ein Kuss um Mitternacht“
Od 13. do 16. IV. ob 10. uri dopoldne „Aschenputtel“
Od 15. do 17. IV. „Brennende Grenze“

**Dobro jutro — dober dan,
SCHLEPPE-pivo vsaki dan!**

Obiščite razstavo:

Od 12. — 20. IV. 1952
od 9. — 13. in od 14. — 20. ure

RAZSTAVNI KINO!

„MIR BREZ STRAHU“

CELOVEC — KLAGENFURT . LANDHAUS . WAPPENSAAL

VSTOP PROST!

List izhaja vsak četrtek. — Naroča se pod naslovom „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. — Cena mesečno 3 šil., za inozemstvo 4 dolarje. Lastnik in izdajatelj Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik Albert Sadjak, Celovec, Viktringer Ring 26. — Tisk: „Carinthia“, Celovec, Völkermarkter Ring 25. Telefonska številka uredništva in uprave 43-58. — Pošt. čk. urad št. 69.793.